

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
1^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 31 Μαΐου 2022 με την εξής σύνθεση:
Αθηνά Μπουζιούρη Πρόεδρος, Ειρήνη Αφοκάρδου Εισηγήτρια και Σταυρούλα Κουρή Μέλη.

Για να εξετάσει σε συμμόρφωση, η οποία η οποία διατάχθηκε με την υπ' αρ. Α947/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών που εκδόθηκε επί της ΑΚ64/2022 αίτησης ακυρώσεως, την από 4-11-2021 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 2084/4-11-2021 της προσφεύγουσας εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στη, οδός, αρ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα, κατά του, (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «πρώτη παρεμβαίνουσα») που εδρεύει στην, οδός, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «δεύτερη παρεμβαίνουσα») που εδρεύει στα, οδός, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, καθώς και της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «τρίτη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ..., οδός,, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Ειδικότερα, με την ως άνω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αναπέμφθηκε η υπόθεση στην ΑΕΠΠ *«προκειμένου να ασκήσει την επιβαλλόμενη από το νόμο αρμοδιότητά της»*.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αφοκάρδου
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

1. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι : *«Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».*

2. Επειδή, με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. πρωτ. (ΑΔΑ) απόφαση κατακύρωσης του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής και της ενσωματωθείσας υπ' αριθμ. πρωτ. απόφασης, όσον αφορά τα τμήματα του διαγωνισμού. Η παρεμβαίνουσα με την παρέμβασή της επιδιώκει την απόρριψη της ως άνω προσφυγής και τη διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης.

3. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 5.775 και 132 ευρώ και συνολικού ποσού 5.907 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικά παράβολα με κωδικό και, την από 2/11/2021 και 3/11/2021 πληρωμή στην Τράπεζα και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία των Τμημάτων της σύμβασης για τα οποία ασκείται η υπό εξέταση προσφυγή, ήτοι 1.181.256 ευρώ (488.239,20+ 428.479,20+ 238.243,20+ 26.294,40) μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

4. Επειδή, με την υπ' αριθμ. πρωτ. Διακήρυξη η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό άνω των ορίων, για την, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, εκτιμώμενης αξίας 1.817.500,80 ευρώ πλέον ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης.

5. Επειδή, η προκήρυξη της ως άνω σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις 5-07-2021 στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε καταχωρήθηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ στις 9-07-2021 με ΑΔΑΜ, καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

6. Επειδή ο διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή, ως εκ του αντικειμένου της, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρο 345 του Ν. 4412/2016.

7. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 4.11.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους προσφέροντες, μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 25.10.2021 β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4 και την παρ. 2 του άρθ. 8 του Π.Δ. 39/2017.

8. Επειδή, η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του εν θέματι διαγωνισμού του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενη, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή των προσφορών της πρώτης και της τρίτης παρεμβαίνουσας καθώς και των συνδιαγωνιζόμενων της οποίας η προσφορά έγινε αποδεκτή για τα τμήματα 2,4 και 7, της οποίας η προσφορά έγινε αποδεκτή για τα τμήματα 2,4 και 7, της οποίας η προσφορά έγινε αποδεκτή για το τμήμα 2 και της οποίας η προσφορά έγινε αποδεκτή για τα τμήματα 2 και 4, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη των προσφορών τους (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

Περαιτέρω, η προσφεύγουσα προβάλλει απαραδέκτως επιπλέον λόγους αποκλεισμού κατά των συνδιαγωνιζόμενων εταιρειών των οποίων οι προσφορές έχουν απορριφθεί για όλα τα επίμαχα τμήματα, όπως η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας, της και της Ομοίως, η προσφεύγουσα απαραδέκτως στρέφεται και κατά

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

συνδιαγωνιζόμενων των οποίων οι προσφορές έχουν απορριφθεί για ορισμένα από τα επίμαχα τμήματα, προβάλλοντας επιπλέον λόγους αποκλεισμού τους ως προς τα τμήματα για τα οποία έχουν απορριφθεί οι προσφορές τους, όπως η ως προς τα τμήματα 2,3 και 4, η για τα τμήματα 3 και 7, η, η πρώτη παρεμβαίνουσα και η για το τμήμα 3 και η Ειδικότερα, πλην της δεύτερης παρεμβαίνουσας, η οποία έχει προσβάλει δικαστικώς τη σιωπηρή απόρριψη της προδικαστικής της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ κατά του αποκλεισμού της, οι, η, η, η, η, η, η καθώς και η πρώτη παρεμβαίνουσα δεν έχουν ασκήσει προδικαστική προσφυγή κατά της προσβαλλόμενης ως προς τον αποκλεισμό τους για τα επίμαχα τμήματα, με αποτέλεσμα να έχουν καταστεί και οριστικώς αποκλεισθείσες. Επομένως, η προσφεύγουσα άνευ εννόμου συμφέροντος στρέφεται κατά των ως άνω συνδιαγωνιζόμενων εταιρειών. Εξάλλου, ως προς τη δεύτερη παρεμβαίνουσα, η οποία δεν έχει καταστεί οριστικώς αποκλεισθείσα, ομοίως απαραδέκτως η προσφεύγουσα προβάλλει επιπλέον λόγους αποκλεισμού της δοθέντος ότι αυτοί προβάλλονται ως άνευ εννόμου συμφέροντος, καθώς η προσφεύγουσα, κατά την εξέταση της προσφυγής της δεν είχε υποστεί ούτε ενδέχεται να υποστεί ζημία από την προσβαλλόμενη. Και τούτο διότι, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η δεύτερη παρεμβαίνουσα στην προδικαστική της προσφυγή κατά του αποκλεισμού της επικαλείται την αρχή της ίσης μεταχείρισης σύμφωνα με την οποία, ως διατείνεται, οι λόγοι που οδήγησαν στην απόρριψη της προσφοράς της συντρέχουν και για την προσφορά της προσφεύγουσας. Επομένως, ακόμα και στην περίπτωση που η προσφυγή της δεύτερης παρεμβαίνουσας γίνονταν δεκτή από την ΕΑΔΗΣΥ, δεν θα απορρίπτονταν η προσφορά της προσφεύγουσας, με αποτέλεσμα η τελευταία να μην δύναται να επικαλεστεί ούτε ενδεχόμενη βλάβη προκειμένου να προβάλει επιπρόσθετους λόγους για την απόρριψη της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας.

Επιπροσθέτως, κατά την ειδική γνώμη της Εισηγήτριας Ε. Αποκάρδου, ως έχει κριθεί υπό το προϊσχύον νομικό πλαίσιο που δεν έχει μεταβληθεί εν προκειμένω, η προσφεύγουσα που επιδιώκει την απόρριψη της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας, έχει τη δυνατότητα είτε να βάλει απευθείας

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

κατά ενδεχόμενης απόφασης της ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ που κάνει αποδεκτή την προσφορά της ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών δικαστηρίων αντικρούοντας τους λόγους για τους οποίους η προδικαστική αυτή προσφυγή έγινε δεκτή, είτε, εφόσον επιθυμεί να προβάλει νέους λόγους αποκλεισμού της δεύτερης παρεμβαίνουσας που δεν εξετάστηκαν από τα αρμόδια όργανα της διεξαγωγής του διαγωνισμού, ασκώντας νέα προδικαστική προσφυγή κατά της πράξης συμμόρφωσης της αναθέτουσας αρχής στην απόφαση της ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ που κάνει δεκτή την προσφυγή της δεύτερης παρεμβαίνουσας. Ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα δεν έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώδες έννομο συμφέρον να προβάλει με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έτερους λόγους απόρριψης της ήδη απορριφθείσας με την προσβαλλόμενη προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας (βλ. ΔΕφΚομ 12/2020 και ΔΕφΑθ 111/2019) δεδομένου ότι, κατά το διατακτικό της, η προσβαλλόμενη είναι επωφελής για την ίδια (βλ. και αποφάσεις του Κλιμακίου ΑΕΠΠ 269/2021, 1220/2019, εισηγήτρια Ε. Αψοκάρδου). Ως έχει, δε, κριθεί από τη νομολογία η θεμελίωση εννόμου συμφέροντος για τον προσφεύγοντα τελεί υπό την ύπαρξη βλάβης εστιάζοντας στο διατακτικό της απόφασης και όχι στην αιτιολογία, καθώς, αν και η αιτιολογία έχει πλημμέλειες εντούτοις η πράξη είναι νόμιμη με άλλη αιτιολογία, το κύρος της πράξης δεν πάσχει ακυρότητα (ΣΤΕ 2239/1970, 4698/1988). Επομένως, η ενδεχόμενη πλημμελής αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης δεν θα είχε, εν προκειμένω, επίπτωση στο κύρος αυτής, διότι έχει απορριφθεί η προσφορά της ως άνω εταιρείας, ήτοι σε κάθε περίπτωση, και με την ορθή αιτιολογία η προσβαλλόμενη είναι ορθή ως προς το διατακτικό της (βλ. Μ. ΠΙΚΡΑΜΕΝΟΣ, *Η αιτιολογία των διοικητικών πράξεων και ο ακυρωτικός δικαστικός έλεγχος*, εκδ. Σάκκουλα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 344 επόμεν. και απόφαση ΑΕΠΠ 57/2018, σκ. 6).

Σχετικά δε με τους ισχυρισμούς της προσφυγής κατά τηςτης οποίας η προσφορά έγινε αποδεκτή για το τμήμα 4, αυτοί τυγχάνουν απορριπτέοι ως άνευ αντικειμένου καθώς, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η εν θέματι εταιρεία δεν έχει παρατείνει την προσφορά της και, ως εκ τούτου, έχει καταστεί τρίτη ως προς την επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

9. Επειδή στις 5-11-2021 η αναθέτουσα αρχή προέβη στην προβλεπόμενη, από το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017, κοινοποίηση της υπό κρίση προσφυγής σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

10. Επειδή η πρώτη παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 12-11-2021 και με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 6846/2021 παρέμβαση δοθέντος ότι έλαβε γνώση στις 5-11-2021 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά της έχει γίνει αποδεκτή ως προς το τμήμα 2 και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης.

11. Επειδή η δεύτερη παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 15-11-2021 και με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 6907/2021 παρέμβαση δοθέντος ότι έλαβε γνώση στις 5-11-2021 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016, ωστόσο, η εξέτασή της καθίσταται άνευ αντικειμένου (βλ. Παυλίδου Ε, «Οι αλυσιτελείς αιτήσεις ακυρώσεως στη νομολογία του ΣτΕ», *ΕφημΔΔ* 2015, τ. 2, σελ. 256-257), δοθέντος ότι σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 η παρέμβαση ασκείται υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης η οποία, εν προκειμένω, δεν προσβάλλεται λόγω του απαραδέκτου της υπό εξέταση προσφυγής (βλ. απόφαση ΑΕΠΠ 1122/2020, εισηγήτρια Ε. Αποκάργου).

12. Επειδή η τρίτη παρεμβαίνουσα κατέθεσε στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 24-11-2021 και με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 7068/2021 παρέμβαση, ήτοι εκπροθέσμως δοθέντος ότι έλαβε γνώση στις 5-11-2021 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016, η οποία πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

13. Επειδή με την υπ' αριθμ. 2762/2021 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής, ενώ με τις με αρ. 3114/2021 και 992/2022 Πράξεις της Προέδρου

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

του 1ου Κλιμακίου, ορίσθηκε εκ νέου Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης της ως άνω προσφυγής.

14. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στις 19-11-2021 μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στην ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα αυθημερόν.

15. Επειδή η προσφεύγουσα υπέβαλε υπόμνημα επί της πρώτης παρέμβασης μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 27-11-2021, ήτοι εκπροθέσμως σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, ως ισχύει με την τροποποίηση του με το ν. 4782/2021, δοθέντος ότι συμπληρωματικά υπομνήματα υποβάλλονται παραδεκτως το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, και, ως εκ τούτου, δεν λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

Περαιτέρω, η προσφεύγουσα, στις 8-12-2021 υπέβαλε και δεύτερο υπόμνημα επί της δεύτερης παρέμβασης, επίσης εκπροθέσμως, το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

Εξάλλου, η δεύτερη παρεμβαίνουσα υπέβαλε μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 10-12-2021 υπόμνημα προς αντίκρουση του δεύτερου υπομνήματος της προσφεύγουσας, το οποίο επίσης υποβάλλεται απαραδέκτως καθώς η εμπρόθεσμη υποβολή υπομνημάτων από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη προσδιορίζεται σε σχέση με την ημερομηνία υποβολής των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, ως αναφέρεται ανωτέρω και, ως εκ τούτου, δεν λαμβάνεται υπόψη.

16. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

17. Επειδή στον υπό κρίση διαγωνισμό συμμετείχαν δεκατέσσερις οικονομικοί φορείς, μεταξύ άλλων, η προσφεύγουσα, η πρώτη, η δεύτερη και η τρίτη παρεμβαίνουσα υποβάλλοντας τις υπ' αριθμ. συστήματος προσφορές τους αντίστοιχα.

Με την προσβαλλόμενη αποφασίστηκε η απόρριψη των προσφορών των οικονομικών φορέων: 1.(δεύτερη παρεμβαίνουσα) 2,3,4,7 2.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

για το τμήμα 3, 3. (πρώτη παρεμβαίνουσα) για το τμήμα 3, 4.για τα τμήματα 3 και 7, 5. για τα τμήματα 2,3,4,7 6. για τα τμήματα 2,3,4 7. για τα τμήματα 2,3,4,7 8.για το τμήμα 3, 9. για το τμήμα 4, 10. για το τμήμα 4, η αποδοχή των προσφορών των οικονομικών φορέων 1. για τα τμήματα 2,4,7, 2.(πρώτη παρεμβαίνουσα) για το τμήμα 2, 3. (τρίτη παρεμβαίνουσα) για τα τμήματα 3,4, 3. για τα τμήματα 2,4,7, 4. για το τμήμα 2, 5. για τα τμήματα 2,4, 6. για το τμήμα 4 και 7. Της προσφεύγουσας για τα τμήματα 2,3,4 και 7 καθώς και η ανάδειξη τουσε προσωρινό ανάδοχο για τα τμήματα 2 και 4 και η ανάδειξη της προσφεύγουσας σε προσωρινή ανάδοχο για τα τμήματα 3 και 7.

18. Επειδή η προσφεύγουσα με την υπό κρίση προσφυγή της ισχυρίζεται αυτολεξεί ότι: «[...] **II. ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΟΣΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΓΙΝΑΝ ΔΕΚΤΕΣ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ 2,3,4 ΚΑΙ 7-ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΟΣΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΑΠΟΡΡΙΦΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ 2,3,4, ΚΑΙ 7**

1ος ΛΟΓΟΣ: Αφορά τις εταιρίες 1. ..., 2., 3. ...

Ασάφεια-σφάλματα σε τιμές της οικονομικής προσφοράς

(α) Στο άρθρο 2.4.6 της Διακήρυξης «Λόγοι απόρριψης προσφορών» προβλέπεται ότι:[...] Επίσης, έχει κριθεί ότι η ασυμφωνία του συνολικού προσφερόμενου τιμήματος στην οικονομική Προσφορά οικονομικού φορέα με το άθροισμα των καταχωρήσεων στα επιμέρους πεδία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ασάφεια ή σσονος σημασίας ή ατέλεια ή επουσιώδης παράλειψη, που να μπορεί να συμπληρωθεί ή διευκρινιστεί κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 102 ν. 4412/2016 (ad hoc ΔΕφΑθ 135/2021, ΣτΕ ΕΑ 219/2017).

Ενδεικτικά, με την απόφαση ΣτΕ ΕΑ 219/2017 κρίθηκαν τα εξής: «10. Επειδή, από τις προαναφερθείσες στη σκέψη 7 διατάξεις της διακήρυξης προκύπτει σαφώς ότι οι πίνακες της οικονομικής προσφοράς πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα κόστη των προσφερομένων υπηρεσιών, και μάλιστα, επί ποινή απαραδέκτου αυτής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους Α.2.3.1.2 και Α.2.4.1 στοιχείο 7 της διακήρυξης, κατά λογική δε ακολουθία, τα κόστη αυτά, αφού επιμερισθούν αναλυτικώς στα αντίστοιχα πεδία των πινάκων της διακήρυξης, αθροιζόμενα, πρέπει να αντιστοιχούν στο μνημονευόμενο στο

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

αντίστοιχο πεδίο των πινάκων της προσφοράς «Συνολική αμοιβή με ΦΠΑ – Τελική αμοιβή Αναδόχου». Τα επιμέρους αυτά κόστη της αμοιβής και το συνολικό ποσό της αμοιβής του αναδόχου συνθέτουν την οικονομική προσφορά, η οποία απορρίπτεται ως απαράδεκτη, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο Α.2.4.3 της διακήρυξης, αν δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή. Ενόψει των ανωτέρω, η αιτιολογία, με την οποία απορρίφθηκε η προσφορά της αιτούσας, όπως προκύπτει από την παραδεκτως προσβαλλόμενη 113/2017 απόφαση του ΔΣ της ΟΛ.ΗΓ. ΑΕ και νομίμως, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 4 του ν. 3886/2010, συμπληρώνεται από το από 7.8.2017 υπόμνημα, ως απαράδεκτη, διότι δεν είχαν συμπεριληφθεί στους πίνακες ανάλυσης της προσφοράς στοιχεία του διοικητικού κόστους και ότι το άθροισμα των επιμέρους πεδίων, λόγω μη νομότυπης συμπλήρωσης, των πινάκων δεν συμφωνούσε με το τελικό σύνολο, προκαλώντας ασάφεια ως προς τη σύνθεση της προσφερόμενης τιμής, δεν πιθανολογείται σοβαρώς ως πλημμελής, οι δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι ισχυρισμοί της αιτούσας ότι δεν συνέτρεχε εν προκειμένω μία από τις προβλεπόμενες στη διακήρυξη περιπτώσεις απαραδέκτου της προσφοράς δεν πιθανολογούνται σοβαρά ως βάσιμοι.... 13. Επειδή, ανεξαρτήτως αν έχουν εν προκειμένω εφαρμογή συμπληρωματικά οι διατάξεις του άρθρου 310 του ν. 4412/2016 και ειδικότερα η παράγραφος 4 αυτού που ρυθμίζει το ζήτημα της παροχής διευκρινίσεων επί της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς, ενόψει του ότι η διακήρυξη, ως προς την παροχή διευκρινίσεων περιέχει ειδική πρόβλεψη που ρυθμίζει αποκλειστικά τη δυνατότητα συμπλήρωσης ή διευκρίνισης πιστοποιητικών που έχουν παραληφθεί, πάντως και υπό την εκδοχή αυτή, η ασυμφωνία του συνολικού προσφερόμενου τιμήματος με το άθροισμα των καταχωρίσεων στα επιμέρους πεδία και η μη αναγραφή κάθε κόστους που περιλαμβάνεται στην προσφορά κατά τρόπο αναλυτικό, αλλά η συμπερίληψή του μόνο στο συνολικό αποτέλεσμα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ασάφεια ή σσωνος σημασίας ή ατέλεια, ή ως επουσιώδης παράλειψη κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων και ως εκ τούτου, ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος δεν πιθανολογείται σοβαρά ως βάσιμος. Περαιτέρω, ο ισχυρισμός της αιτούσας ότι, πάντως, κατ' αποτέλεσμα, η συνολική προσφορά της, ανερχόμενη σε

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

756.600 ευρώ, ήταν ορθή και ως εκ τούτου, έπρεπε να κληθεί για διευκρινίσεις, δεν πιθανολογείται επίσης ως βάσιμος, δεδομένου ότι, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, λόγω των ασυμφωνιών αυτών και της μη αναγραφής κάθε κόστους στα αναλυτικά επιμέρους πεδία δεν ήταν δυνατή η επαλήθευση των στοιχείων της οικονομικής προσφοράς.».

(β) Εν προκειμένω στην προσφορά της εταιρίας και εντοπίζονται ουσιώδεις ασάφειες/ασυμφωνίες/σφάλματα στην οικονομική προσφορά της, που καθιστούν αυτήν απαράδεκτη κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα. Ειδικότερα:

A) Ο Στο τμήμα 2:

Στο αρχείο pdf "1_ΕΦΚΑ ΠΙΝΑΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΑ 1-7" που υπέβαλε, στην οικονομική προσφορά του συγκεκριμένου τμήματος, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ. (στοιχεία άρθρου 68 του Ν.3863/2010), παρατηρούμε ότι υπολόγισε λάθος το άθροισμα του πεδίου 7γ. που είναι κατ' ορθή εκδοχή 533,13 και όχι 533,12 ευρώ, όπως εσφαλμένα δηλώνει.

Επομένως, η προσφορά του πρέπει να απορριφθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα και δεν δύναται να διορθωθούν τα λάθη/ασάφειες της οικονομικής προσφοράς μέσω της διαδικασίας υποβολής διευκρινίσεων, διότι τούτο θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη εκ των υστέρων τροποποίηση της προσφοράς [...]

2οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1., 2. 3., 4. 5. .. 6. 7. 8.,

Υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς: Δεν έχουν υπολογίσει εύλογο ποσό διοικητικού κόστους/κόστους αναλωσίμων

(α) Σύμφωνα με το άρθρο 68 Ν. 3863/2010:[...] Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 88 Ν. 4412/2016: [...] Από τις ως άνω νομοθετικές διατάξεις προκύπτει ότι στις Διακηρύξεις των δημοσίων διαγωνισμών για παροχή υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης ζητείται από τους προσφέροντες, επί ποινή αποκλεισμού, να υπολογίσουν στις προσφορές τους εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλωσίμων, και του εργολαβικού τους κέρδους, που αποσκοπεί στην αναλυτική περιγραφή του κόστους παροχής των υπηρεσιών, ούτως ώστε να καθίσταται ελέγξιμο το ύψος της οικονομικής προσφοράς σε σχέση με το αντικείμενο της υπηρεσίας (ΕλΣυν Τμ. VI 2092/2011). Συνακολούθως, οι εταιρίες παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στην προσφορά τους, κατά την ρητώς εκπεφρασμένη -με τις διατάξεις του

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 -βούληση του νομοθέτη, πρέπει να υπολογίζουν εύλογο (και κατά συνεκδοχή) ελέγξιμο από τις αναθέτουσες αρχές – με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής και τις παρεχόμενες από τις προσφέρουσες εταιρίες εξηγήσεις - ποσοστό διοικητικού κόστους, κόστους αναλωσίμων και εργολαβικού κέρδους (ΣΤΕ 198/2013, ΔΕΘ 344/2012, ΕΛΣυνΤμ. VI 150/2014).

Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί και από το Ελεγκτικό Συνέδριο, η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, εφόσον δεν αιτιολογείται επαρκώς, νοθεύει τον ανταγωνισμό και πλήττει την αρχή της ισότητας των συμμετεχόντων στους δημόσιους διαγωνισμούς, καθώς με τον τρόπο αυτό αποκλείονται οι λοιποί συμμετέχοντες κατά το στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης από τον διαγωνιζόμενο εκείνον, ο οποίος προσφέρει τις υπηρεσίες του αντί ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος, αναφορικά με τα κρατούντα στην αγορά για το οικείο είδος υπηρεσιών. Επίσης, η υποβολή της προσφοράς αυτής δύναται να πλήξει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος που έχει υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και έχει επιτύχει την υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.).

Άλλωστε, η εξυπηρετούσα το δημόσιο συμφέρον προσπάθεια επιτεύξεως της μεγαλύτερης δυνατής εκπτώσεως δεν μπορεί πάντως να φθάσει μέχρι του σημείου να συμπεριλαμβάνονται στον οικείο μαθηματικό τύπο ακόμη και προσφορές οι οποίες είναι προδήλως εξόφθαλμα εσφαλμένες ή εξωπραγματικές και οι οποίες δεν αντιστοιχούν στην πραγματική βούληση των διαγωνιζομένων, εφόσον κάτι τέτοιο δεν προάγει τον γνήσιο, υγιή και ανόθευτο ανταγωνισμό, μπορεί δε να καταλήξει στο να ενθαρρυνθεί η υποβολή εικονικών ή σκόπιμα εσφαλμένων προσφορών προς βλάβη της διαφάνειας του όλου συστήματος των δημοσίων διαγωνισμών αλλά και της ποιότητας των προσφερόμενων έργων (πρβλ. ΣΤΕ 213/2006). Επίσης, όπως συναφώς γίνεται δεκτό (βλ. σχετικώς και τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του Ν.4412/2016), όταν, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου για τη σύναψη

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, υποβληθούν προσφορές που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τις προς ανάθεση υπηρεσίες, η αναθέτουσα Αρχή προκειμένου να εκτιμήσει τη σοβαρότητα και την αξιοπιστία των προσφορών αυτών και, ως εκ τούτου, να διασφαλίσει την εκτέλεση της σύμβασης, σε περίπτωση κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού με την προσφερόμενη, ασυνήθιστα χαμηλή τιμή, ζητά εγγράφως τις διευκρινίσεις που θεωρεί χρήσιμες σε σχέση με τα στοιχεία της προσφοράς και προβαίνει στην επαλήθευσή τους (βλ. Ε.Σ. αποφ. VI Τμ. 48/2005, 49/2005, 50/2005, ΣτΕ 805/2001, πρβλ. ΕΑΣτΕ 187/2008, ΔΕΚ, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2008 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C147/06 και C-148/06, της 10ης Φεβρουαρίου 1982 στην υπόθεση 76/81, της 22ας Ιουνίου 1989 στην υπόθεση 103/88 κ.α.). Ως ασυνήθιστα δε χαμηλή προσφορά νοείται η προσφορά όχι μόνο με βάση το συνολικό κόστος της αλλά και όταν επιμέρους κόστη αυτής παρίστανται ιδιαίτερα χαμηλά σε σχέση με ζητούμενα από τη διακήρυξη είδη ή υπηρεσίες (πρβλ. Αποφ. 15 ΠΕΚ της 25-2-2003, RencoSpA κατά Συμβουλίου της Ε.Ε, T-4/2001) και η οποία περαιτέρω δημιουργεί αμφιβολίες στην αναθέτουσα Αρχή σχετικά με τη δυνατότητα εκτέλεσης του συμβατικού αντικειμένου (Ε.Σ. απόφ. VI Τμ. 40/2005). Με άλλες λέξεις, η αναθέτουσα αρχή οφείλει καταρχήν να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Δηλαδή, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι («φαίνονται») ασυνήθιστα χαμηλές. Έχει κριθεί ότι μία προσφορά (ή ένα επιμέρους κονδύλι αυτής) φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή και η υποχρέωση να δικαιολογηθεί το αναφερόμενο στην προσφορά κόστος, είναι περισσότερο έντονη όταν είναι μηδενικό ή προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος που κατ' ουσίαν εξομοιώνεται προς μηδενικό.

Εξάλλου, ναι μεν η αναθέτουσα αρχή έχει καταρχήν διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσει τον ασυνήθιστα χαμηλό χαρακτήρα του διοικητικού κόστους, ωστόσο κατά πάγια νομολογία η σχετική κρίση του αναθέτοντος φορέα υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς το αν υφίσταται κακή χρήση/υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας (βλ. ΑΕΠΠ 349/2021, 336/2018, ΔΕφ Αθ 87/2019, ΣτΕ 3439/2014, Ε.Α. 220/2017, 236/2015, 108/2014, 328, 198, 187/2013 κ.α.).

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Έτσι, η ανωτέρω διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής δεν είναι ανέλεγκτη, αλλά υπάγεται στον έλεγχο της Α.Ε.Π.Π. ως προς την εκ μέρους της τήρηση των όρων διεξαγωγής και των ληπτέων υπόψη στοιχείων, που η οικεία διάταξη, ως και η γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης, καθιερώνουν για τη σχετική αξιολογική διαδικασία και την τυχόν υπέρβαση των άκρων ορίων της (ΔΕφΑθ Ασφ. 312/2015, ΕλΣυν Τμ. VI 2090, 584/2011, 1382, 2653, 3016/2012, 950/2014, 2998/2014, 157/2016 κλπ). Ο προσδιορισμός των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας καθορίζεται: α) από το λογικό, κατά την κοινή πείρα και αντίληψη, περιεχόμενο της αόριστης αξιολογικής έννοιας σε συνδυασμό με την ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης περίπτωσης σε συνδυασμό προς τον επιδιωκόμενο από τον κανόνα αυτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος, β) από την ισότητα κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας, δηλαδή, την ίση κρίση ομοειδών νομικών και πραγματικών καταστάσεων γ) από την αρχή της χρηστής διοίκησης και δ) από την αρχή της αναλογικότητας ή της αναλογίας, σύμφωνα με την οποία το επαχθές μέτρο που επιβάλλεται στον διοικούμενο με τη διοικητική πράξη πρέπει να είναι αναγκαίο, πρόσφορο και ανάλογο προς το εξυπηρετούμενο δημόσιο συμφέρον ή ιδιωτικό προστατευόμενο συμφέρον στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο νόμος (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμ. 2, 13η έκδ., 2010, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 514). Ειδικότερα, οι Αποφάσεις των αναθετουσών αρχών για την ύπαρξη ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, θα πρέπει να καθοδηγούνται από τις γενικές αρχές των Οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και της ΣΛΕΕ και, επίσης, θα πρέπει να τηρούνται οι γενικές αρχές δικαίου και ιδίως, η αρχή της νομιμότητας και της χρηστής διοίκησης (απόφαση ΑΕΠΠ 1199/2021).

Ενδεικτικά, με την απόφαση ΑΕΠΠ 336/2018 κρίθηκε ότι: «Επειδή βάσιμα μεν υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι εναπόκειται στη διακριτική της ευχέρεια να κρίνει αν το ποσό του κόστους των αναλωσίμων στην προσφορά των συνδιαγωνιζομένων εταιρειών είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλό, ωστόσο η άσκηση της εν λόγω ευχέρειας κρίνεται από την ΑΕΠΠ ως προς τα ακραία όριά της. Εν προκειμένω, τα ποσά που αναφέρουν οι ως άνω εταιρείες για την κάλυψη του κόστους των αναλωσίμων παρουσιάζουν εξόφθαλμα μεγάλες αποκλίσεις, τόσο μεταξύ τους όσο και σε σχέση με την προσφορά της

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

προσφεύγουσας, δυνάμενες να προκαλέσουν, εκ πρώτης όψεως, την ένδειξη ύπαρξης προσφοράς ασυνήθιστα χαμηλής. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα προβαίνει με την υπό εξέταση προσφυγή της σε συγκεκριμένους υπολογισμούς, προσκομίζει τιμολόγια ως προς τα κονδύλια των πλαστικών σάκων απορριμμάτων ισχυριζόμενη ότι τα ποσά στις προσφορές των συνδιαγωνιζομένων εταιρειών δεν επαρκούν για την κάλυψη των απαραίτητων αναλωσίμων για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης....».

Επίσης, έχει κριθεί από την ΑΕΠΠ (βλ. ΑΕΠΠ 349/2021) ότι «Περαιτέρω, ναι μεν η κρίση της αναθέτουσας περί του αν μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή ή όχι και άρα, να εκκινήσει ή όχι τη διαδικασία δικαιολόγησης προσφοράς, ενσωματώνει απαραίτητως μια εκτιμητική ευχέρεια επί της υπαγωγής του ύψους της προσφοράς στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της σύμβασης, πλην όμως η ευχέρεια αυτή δεν ανάγεται απλώς στη βούληση ή το υποκειμενικό κριτήριο της αναθέτουσας, αλλά σε αντικειμενικά στοιχεία, περαιτέρω δε, αυτά πρέπει να δικαιολογούν κατά τρόπο παραδεκτό και συναφή με το ελεγχόμενο ζήτημα του ασυνήθιστα ή μη χαμηλού, ως πλήρης και νόμιμη αιτιολογία, την πεποίθηση του αναθέτοντος ως προς τον χαρακτήρα της προσφοράς, ως ασυνήθιστα ή μη χαμηλής, ελέγχεται δε η κρίση αυτή ως προς τυχόν κακή ενάσκηση και υπέρβαση των άκρων ορίων της, υπό την έννοια της μη λήψης υπόψη για τη διαμόρφωση της σχετικής κρίσης, όχι αναγκαίως στοιχείων που αποδεδειγμένα καθιστούν την προσφορά άνευ ετέρου αδικαιολόγητη, αλλά στοιχείων που συνιστούν εύλογες ενδείξεις ιδιαίτερας χαμηλής προσφοράς.».

Συνοψίζοντας, οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς οφείλουν να συμπεριλαμβάνουν στις προσφορές τους (μεταξύ άλλων) εύλογο ποσό διοικητικού κόστους, εφόσον δε η αναθέτουσα αρχή εκτιμά ότι το ποσό που υπολογίζουν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλά, οφείλει να καλέσει αυτούς σε παροχή εξηγήσεων, προκειμένου να αξιολογήσει αν θα απορρίψει την προσφορά τους. Άλλωστε, η κρίση της αναθέτουσας αρχής περί του «ασυνήθως χαμηλού» κόστους εναπόκειται καταρχήν στη διακριτική της ευχέρεια, πλην όμως ελέγχεται από την ΑΕΠΠ και δικαστικά ως προς την κακή χρήση/υπέρβαση αυτής. Παγίως δε γίνεται δεκτό ότι το διοικητικό κόστος ενός διαγωνιζομένου φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλό, και άρα γεννάται υποχρέωση

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

κλήσης του σε παροχή εξηγήσεων, όταν υπάρχει μεγάλη απόκλιση σε σχέση με τα ποσά που υπολόγισαν οι υπόλοιποι διαγωνιζόμενοι, λαμβανομένων πάντα υπόψη και των αναγκών της σύμβασης, όπως προκύπτουν από τους όρους της Διακήρυξης.

(β) Στην προκειμένη περίπτωση, έπρεπε να υπολογιστεί ένα εύλογο ποσό διοικητικού κόστους με βάση τους όρους της σύμβασης, που να καλύπτει: εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, ασφαλιστήριο συμβόλαιο, κόστος για τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, γραμματειακή υποστήριξη και επόπτη, όπως ζητείται από την διακήρυξη για την επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης [...]

4. Όσον αφορά την εταιρία το ποσό διοικητικού κόστους που δήλωσε είναι εξόφθαλμα χαμηλό και σε καμία περίπτωση δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών της σύμβασης, το οποίο εσφαλμένα και καθ' υπέρβαση της διακριτικής της ευχέρειας παρέλειψε να διαγνώσει η αναθέτουσα αρχή. Συγκεκριμένα, δήλωσε α) για το τμήμα 2: μηνιαίο διοικητικό κόστος 14,29€, άρα 174,48€ το χρόνο, [...] γ) για το τμήμα 4 μηνιαίο διοικητικό κόστος 6,98€, άρα 83,76€ το χρόνο.

Τα εν λόγω ποσά διοικητικού κόστους παρουσιάζουν μία τεράστια και εξόφθαλμη απόκλιση σε σύγκριση με αυτά που υπολόγισε η δική μας εταιρία και στα οποία περιλαμβάνονται τα αναγκαία κόστη για την εκτέλεση της σύμβασης, όπως ήδη αναλύσαμε. Επομένως, μόνη η τεράστια απόκλιση που υπάρχει μεταξύ του διοικητικού κόστους των εν λόγω εταιριών και της εταιρίας μας έχει ως αναπόφευκτη συνέπεια η οικονομική προσφορά της να «φαίνεται» ασυνήθιστα χαμηλή και να ενεργοποιείται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να την καλέσει τουλάχιστον σε παροχή εξηγήσεων (πρβλ. ΑΕΠΠ 336/2018).

Άλλωστε, τα ποσά που δηλώνει είναι προδήλως χαμηλά και δεν καλύπτουν το ελάχιστο αναγκαίο κόστος για: εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, ασφαλιστήριο συμβόλαιο, τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, γραμματειακή υποστήριξη και επόπτη όπως από την διακήρυξη για την επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης. Ιδίως δεν καλύπτεται το κόστος του επόπτη, όπως ζητείται από την διακήρυξη για την επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης, διότι άλλωστε δεν δηλώνει ότι θα είναι ο ίδιος διαχειριστής ώστε να δικαιολογείται το χαμηλό αυτό ποσό.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Συνεπώς, η προσφορά της εν λόγω εταιρίας κατά παράβαση νόμου δεν επαρκεί για να καλύψει απαραίτητα διοικητικά έξοδα εν όψει των αναγκών της Διακήρυξης (βλ. τη δική μας οικονομική προσφορά), και άρα είναι κατά δέσμια αρμοδιότητα απορριπτέα [...]

7. Όσον αφορά την εταιρία ... το ποσό διοικητικού κόστους που δήλωσε είναι εξόφθαλμα χαμηλό και σε καμία περίπτωση δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών της σύμβασης, το οποίο εσφαλμένα και καθ' υπέρβαση της διακριτικής της ευχέρειας παρέλειψε να διαγνώσει η αναθέτουσα αρχή. Συγκεκριμένα, δήλωσε α) για το τμήμα 3: μηνιαίο διοικητικό κόστος 15,25€, άρα 183€ το χρόνο και β) για το τμήμα 4: μηνιαίο διοικητικό κόστος 4€, άρα 48€ το χρόνο

Τα εν λόγω ποσά διοικητικού κόστους παρουσιάζουν μία τεράστια και εξόφθαλμη απόκλιση σε σύγκριση με αυτά που υπολόγισε η δική μας εταιρία και στα οποία περιλαμβάνονται τα αναγκαία κόστη για την εκτέλεση της σύμβασης, όπως ήδη αναλύσαμε. Επομένως, μόνη η τεράστια απόκλιση που υπάρχει μεταξύ του διοικητικού κόστους των εν λόγω εταιριών και της εταιρίας μας έχει ως αναπόφευκτη συνέπεια η οικονομική προσφορά της να «φαίνεται» ασυνήθιστα χαμηλή και να ενεργοποιείται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να την καλέσει τουλάχιστον σε παροχή εξηγήσεων (πρβλ. ΑΕΠΠ 336/2018).

Άλλωστε, τα ποσά που δηλώνει είναι προδήλως χαμηλά και δεν καλύπτουν το ελάχιστο αναγκαίο κόστος για: εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, ασφαλιστήριο συμβόλαιο, τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, γραμματειακή υποστήριξη και επόπτη όπως ζητείται από την διακήρυξη για την επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης. Ιδίως δεν καλύπτεται το κόστος του επόπτη, όπως ζητείται από την διακήρυξη για την επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης, διότι άλλωστε δεν δηλώνει ότι θα είναι ο ίδιος διαχειριστής ώστε να δικαιολογείται το χαμηλό αυτό ποσό.

Συνεπώς, η προσφορά της εν λόγω εταιρίας κατά παράβαση νόμου δεν επαρκεί για να καλύψει απαραίτητα διοικητικά έξοδα εν όψει των αναγκών της Διακήρυξης (βλ. τη δική μας οικονομική προσφορά), και άρα είναι κατά δέσμια αρμοδιότητα απορριπτέα [...]

(γ) Ομοίως εξόφθαλμα χαμηλό είναι και το κόστος αναλωσίμων για κάποιες συνδιαγωνιζόμενες εταιρίες.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

1. Όσον αφορά την εταιρία, δηλώνει για το τμήμα 2 μηνιαίο κόστος αναλωσίμων 58,88€ για τον καθαρισμό 8 κτιρίων συνολικών τετραγωνικών μέτρων 22000!!!,

2. Όσον αφορά την εταιρία ΔΗΛΩΝΕΙ ΣΤΟΤΜΗΜΑ 4 Στο αρχείο pdf “ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 4 ..” που υπέβαλλε, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ. ΛΟΙΠΑ ΚΟΣΤΗ, παρατηρούμε ότι δηλώνει μηνιαίο κόστος αναλωσίμων 21,28€ για τον καθαρισμό 2 κτιρίων συνολικών τετραγωνικών μέτρων 11.936,68.

Τα εν λόγω ποσά κόστους αναλωσίμων που υπολόγισαν οι συγκεκριμένες εταιρίες παρουσιάζουν μία τεράστια και εξόφθαλμη απόκλιση σε σύγκριση με αυτά που υπολόγισε η δική μας εταιρία και στα οποία περιλαμβάνονται τα αναγκαία κόστη για την εκτέλεση της σύμβασης, όπως ήδη αναλύσαμε. Επομένως, μόνη η τεράστια απόκλιση που υπάρχει μεταξύ του κόστους αναλωσίμων των εν λόγω εταιριών και της εταιρίας μας (βλ. και την ανάλυση της οικονομικής προσφοράς μας) έχει ως αναπόφευκτη συνέπεια η οικονομική προσφορά της να «φαίνεται» ασυνήθιστα χαμηλή και να ενεργοποιείται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να την καλέσει τουλάχιστον σε παροχή εξηγήσεων (πρβλ. ΑΕΠΠ 336/2018).

Άλλως, από όλα τα παραπάνω στοιχεία δημιουργούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το εάν οι παραπάνω εταιρίες έχουν διαμορφώσει την οικονομική προσφορά τους κατά τρόπο ώστε να είναι επαρκής για την κάλυψη του διοικητικού κόστους και τους κόστους αναλωσίμων που απαιτείται, ώστε, να μην τίθεται σε κίνδυνο η εκτέλεση της σύμβασης (ΣτΕ 3439/2014, ΕΑΣΤΕ 108/2014, 328/2013, 187/2013, 198/2013, 970/2010, 1069/ 2009, 1257/2009, 1262/ 2009, 1297/2009, 1299/ 2009, 840/2008 κ.ά.). Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή, λαμβάνοντας υπόψη και τη μεγάλη διαφορά ανάμεσα στο διοικητικό κόστος και το κόστος αναλωσίμων που υπολόγισαν οι ως άνω αναφερόμενες εταιρίες και το διοικητικό κόστος/κόστος αναλωσίμων που υπολόγισε η εταιρία μας, όφειλε να απορρίψει την προσφορά της εν λόγω εταιρίας κατά δέσμια αρμοδιότητα, το οποίο εσφαλμένα δεν έπραξε. Άλλως όφειλε να διαγνώσει το ασυνήθιστα χαμηλό αυτής και να αιτηθεί την παροχή διευκρινίσεων εκ μέρους της κατ' άρθρο 88 Ν.4412/2016.

3ος ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1. 2., 3., 4.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Εσφαλμένος υπολογισμός της παρακράτησης φόρου εισοδήματος 8%, κατά παράβαση ρητού όρου της Διακήρυξης

(α) Στην διακήρυξη, ΜΕΡΟΣ Γ, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ, ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ, σελίδα 94, αναφέρεται: «Επισημαίνεται ότι Η παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8% (α/α 12), υπολογίζεται στο καθαρό ποσό της αξίας των υπηρεσιών (7α + 7β + 7γ + 7δ + 7ε + 7στ + 7ζ + 7η+ 8α + 8β +9+10+11)»

Άλλωστε, σύμφωνα με πάγια νομολογία των Δικαστηρίων, η Διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά ΔΕφΠειΝ15/2020 Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά). Η Διακήρυξη θέτει το κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο διέπει τα της διεξαγωγής των διαγωνισμών δημοσίων έργων και δεσμεύει τόσο τους διαγωνιζομένους όσο και την αναθέτουσα αρχή, οι δε κανόνες που τίθενται με αυτήν και ισχύουν, ως ειδικότεροι, κάθε άλλης διατάξεως, ανεξάρτητα, μάλιστα, από το αν τελευταία διάταξη ρυθμίζει ζητήματα με τρόπο διαφορετικό από τη διακήρυξη (ΔΔΕφΚομ8/2020, ΕφΘες/νίκης 144/2019, ΔεφΑθ48/2020, 329/2019, ΔΕφΠειρ.3 6/2019, ΣτΕ 1502/2003, ΕΑ613/2009, 348/2010.) Η παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά, συνιστά παράβαση νόμου και οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ2137/1993). Άλλωστε, εν όψει των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής που διέπουν την διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων κατά το πνεύμα τόσο της ενωσιακής όσο και της εθνικής νομοθεσίας, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει τα αξιούμενα από τη διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία (πρβλ. ΣτΕ5022/2012) προκειμένου να συμμετάσχει νομίμως στο

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

διαγωνισμό και όλοι οι όροι της Διακήρυξης υπολαμβάνονται ως ουσιώδεις (Ελ.Συν. VI Τμήμα, Απόφ. 24995, 1949/2009).

(β) Εν προκειμένω, 1. η, 2. ..., 3. δεν υπολόγισαν την παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8%, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη της Διακήρυξης.

Ειδικότερα:

A) Η εταιρία

1. Για το τμήμα 2: Στο υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς της, αθροίζοντας τα πεδία από 7α – 11 το ποσό είναι $16958,01\text{€} \times 8\% = 1356,64\text{€}$ αντί $1474,61\text{€}$ που δηλώνει. Άρα η συγκεκριμένη εταιρεία υπολόγισε το 8% προσθέτοντας όλα τα ποσά, δηλαδή από το 7α έως το 14, το οποίο είναι αντίθετο με τον όρο της διακήρυξης [...]

3. Για το τμήμα 4: Στο υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς της, αθροίζοντας τα πεδία από 7α – 11 το ποσό είναι $8.276,67\text{€} \times 8\% = 662,13\text{€}$ αντί $719,71\text{€}$ που δηλώνει. Άρα η συγκεκριμένη εταιρεία υπολόγισε το 8% προσθέτοντας όλα τα ποσά, δηλαδή από το 7α έως το 14, το οποίο είναι αντίθετο με τον όρο της διακήρυξης [...]

Δ. Η

Στο τμήμα 3, στο υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς της, αθροίζοντας τα πεδία από 7α – 11 και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με το 8% το ποσό που προκύπτει είναι: $14919,12\text{€} \times 8\% = 1193,53\text{€}$ αντί $1297,31\text{€}$. Άρα η συγκεκριμένη εταιρεία υπολόγισε το 8% προσθέτοντας όλα τα ποσά το οποίο είναι αντίθετο με τον όρο της διακήρυξης. Ομοίως, στο τμήμα 4 στο υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς της, αθροίζοντας τα πεδία από 7α – 11 και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με το 8% το ποσό που προκύπτει είναι: $8.251,59\text{€} \times 8\% = 660,13\text{€}$ αντί $717,43\text{€}$.

Επομένως, οι ως άνω οικονομικοί φορείς υπολόγισαν για όλα τα τμήματα που μετείχαν την παρακράτηση 8% κατά παράβαση όρου της Διακήρυξης και η προσφορά τους πρέπει να απορριφθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα.

4οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1.....

Σύγχυση από το υποβληθέν ΕΕΕΣ της- Δηλώνει ότι έχει υποπέσει σε παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, αλλά απαντά αρνητικά στο ερώτημα του ΕΕΕΣ αν έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

(α) Στο άρθρο 18 Ν. 4412/2016 Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) προβλέπεται ότι: [...] Στο άρθρο 73 Ν. 4412/2016 Λόγοι Αποκλεισμού προβλέπεται ότι: [...] (β) Εν προκειμένω, ο στο πεδίο του ΕΕΕΣ "Ο οικονομικός φορέας έχει, εν γνώσει του, αθετήσει τις υποχρεώσεις του στους τομείς του εργατικού δικαίου;" απαντάει ΝΑΙ και δηλώνει: «Μου έχει επιβληθεί μία Πράξη Επιβολής Προστίμου από Ελεγκτικά Όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και συγκεκριμένα η με αριθμό πρωτ. Πράξη Επιβολής Προστίμου του της Περιφερειακής Διεύθυνσης Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων του ΣΕΠΕ με την οποία μου επιβλήθηκε πρόστιμο 3.001,00 ευρώ για παράβαση του άρθρου 36 του Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ 137/Α/13.09.2017) όπως ενεργοποιήθηκε με την αριθμ. 32143/Δ1.11288/22.06.2018 ΥΑ (ΦΕΚ 401 /Β/22.06.2018) σε συνδυασμό με το άρθρο 12 του Ν. 4554/18.07.2018 (ΦΕΚ 130/Α/18.07.2018), διότι κατά τον έλεγχο που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 04.11.2018 και ώρα 11.20-12.20 εντός του καταστήματος επί της οδού, από τις Επιθεωρήτριες Εργασιακών Σχέσεων και του δελτίου ελέγχου που εξεδόθη (ΠΤ-94/04.11.2018) και κατόπιν ελέγχου στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ την 05.11.2018 και ώρα 11.50-12.10, διαπιστώθηκε για τους μισθωτούς η αλλαγή ή τροποποίηση του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας τους την ως άνω ημεροχρονολογία και ώρα του ελέγχου, χωρίς να έχει κατατεθεί το αργότερο έως και την ίδια ημέρα της αλλαγής ή της τροποποίησης του ωραρίου και σε κάθε περίπτωση πριν την ανάληψη εργασίας, συμπληρωματικός πίνακας προσωπικού ως προς τα μεταβληθέντα στοιχεία. Όπως προκύπτει από την ανωτέρω πράξη επιβολής προστίμου η παράβαση αφορά την μη κατάθεση συμπληρωματικού πίνακα προσωπικού & ωρών εργασίας σε περίπτωση τροποποίησης του ωραρίου ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας για τις ως άνω εργαζόμενες, οι οποίες βρέθηκαν να εργάζονται σε ημέρα διαφορετική από τις εμφανιζόμενες ημέρες στον πίνακα προσωπικού που είχε κατατεθεί. Ωστόσο, την ημέρα του ελέγχου οι εργαζόμενες : δεν θα έπρεπε να εργάζονται. Για τη συγκεκριμένη ημερομηνία, λόγω του ότι τα καταστήματα ήταν ανοιχτά με επίσημη Υπουργική Απόφαση, είχα ενημερώσει την υπεύθυνη λογιστηρίου ποια άτομα και με τι

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ωράριο θα εργαστούν και έκανε τις απαραίτητες διορθώσεις και τροποποιήσεις στο πρόγραμμα εργασίας. Τα άτομα τα οποία θα έπρεπε να εργαστούν στις 04/11 ημέρα Κυριακή είναι: η με ωράριο 10:00-16:00 σύμφωνα με τον συμπληρωματικό πίνακα ωραρίου με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία κατάθεσης 1/11/2018 , η με ωράριο 07: 30-13:30 σύμφωνα με τον πίνακα προσωπικού (Ενιαίο Έντυπο Αναγγελίας Πρόσληψης – Συμπληρωματικός Πρόσληψης) με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία κατάθεσης 31/10/2018 και ο με ωράριο 10:30-16:30 σύμφωνα με τον συμπληρωματικό πίνακα ωραρίου με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία κατάθεσης 1/11/2018. Για προσωπικούς τους λόγους οι ως άνω εργαζόμενοι δεν μπορούσαν να εργαστούν τελικά την Κυριακή και για να μη δημιουργήσουν πρόβλημα με την καθαριότητα του καταστήματος αποφάσισαν μόνοι τους να επικοινωνήσουν με κάποιους συναδέλφους για να μπορέσουν να τους «καλύψουν». Παρά τις ρητές μου συστάσεις, αυτές οι αλλαγές γίνονται μεταξύ των εργαζομένων χωρίς συναίσθηση της σημασίας τους και βέβαια στις συνέπειες υποβάλλομαι εγώ που είμαι ο εργοδότης και δεν έχω καμία υπαιτιότητα επ' αυτού, ενώ αδυνατώ να έχω άμεση επισκόπηση επί αντίστοιχων τέτοιων θεμάτων και αυθαίρετων αλλαγών στις βάρδιες των εργαζομένων καθώς έχω αναλάβει το έργο της καθαριότητας σε πολλές επιχειρήσεις, εντός και εκτός της έδρας μου (.....), με συνέπεια να μην είναι ευχερής ο άμεσος έλεγχος του προσωπικού.».

Επομένως, είναι σαφές ότι για τον συντρέχει λόγος αποκλεισμού λόγω παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας/διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος.

Ωστόσο, παρακάτω στο ερώτημα ``Σε περίπτωση καταδίκης, ο οικονομικός φορέας έχει λάβει μέτρα που να αποδεικνύουν την αξιοπιστία του παρά την ύπαρξη σχετικού λόγου αποκλεισμού (‘‘αυτοκάθαρση’’);`` απαντάει ΟΧΙ, δηλαδή δηλώνει ότι δεν έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης, και άρα δεν τίθεται ζήτημα αποκατάστασης της αξιοπιστίας του, εφόσον δεν δήλωσε μέτρα αυτοκάθαρσης στο επίμαχο ερώτημα, και άρα η προσφορά του πρέπει να απορριφθεί και για αυτόν τον λόγο.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

6οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1. 2. 3. 4. 5. (για το ΤΜΗΜΑ 2)

Δεν υπολόγισαν την αύξηση 2% στον βασικό μηνιαίο μισθό, που έχει οριστεί ότι θα ισχύει από 1-1-2022.

(α) Ως έχει παγίως κριθεί, κάθε διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού πρέπει, ακόμη και αν ελλείπει σχετική ρήτρα, να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα στους διαγωνιζόμενους να τηρούν, κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς τους, τις κείμενες διατάξεις, μεταξύ των οποίων προέχουσα θέση έχουν οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας περί της κατώτερης νόμιμης αμοιβής της εργασίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον δε η προσφορά υπολείπεται του ελαχίστου εργοδοτικού κόστους, απορρίπτεται κατά τα ως άνω και επιπροσθέτως επειδή παραβιάζονται οι αρχές προστασίας του ανόθευτου ανταγωνισμού, της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (ΔΕΦΑΘ 236/213, 511/2013 και εκεί αναφερόμενη νομολογία του ΣτΕ, ΔΕΦΑΘ 427/2011, 512/2011). Σε κάθε περίπτωση, κατά την πάγια νομολογία (ΔΕΦΑΘ. 325/2015, ΔΕΦΘεσ. 226/2014, ΔΕΦΑΘ. 289/2014, ΕΑ ΣτΕ 155/2013, 297/2009, 1255/2009) οικονομικές προσφορές που δεν περιλαμβάνουν το απαιτούμενο από το νόμο ελάχιστο εργατικό και ασφαλιστικό κόστος, νόμιμα αποκλείονται από διαγωνισμούς. Ιδία, δε, όταν στους όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι είναι απορριπτέα οικονομική προσφορά, η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος τούτο προσδιορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία και την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.). (πρβλ. Ε.Α. Σ.τ.Ε. 198.187/2013, 1272, 986, /2010, 1259, 1255, 1069/2009, 1344/2008, 1090/2006). Η υποβολή δε ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, δύναται να πλήξει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος που έχει υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και έχει επιτύχει την υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.)

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Όσον αφορά το ύψος του βασικού μηνιαίου μισθού, από το Γραφείο Τύπου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εκδόθηκε στις 26-07-2021 η ακόλουθη ανακοίνωση:

«Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε σήμερα την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 2% από 1ης Ιανουαρίου 2022, από τα 650 ευρώ που είναι σήμερα, στα 663 ευρώ το μήνα, ή 773,5 ευρώ αν συνυπολογισθεί το γεγονός ότι καταβάλλονται 14 μισθοί το χρόνο.

Η απόφαση ελήφθη ύστερα από την ολοκλήρωση της διαβούλευσης στην οποία συμμετείχαν οι κοινωνικοί εταίροι, ερευνητικοί και επιστημονικοί φορείς, η Τράπεζα της Ελλάδος κ.ά., με βάση τις προτάσεις που διατυπώθηκαν, τις αντοχές της οικονομίας και των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων αλλά και τη διεθνή συγκυρία.

Ο υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Κωστής Χατζηδάκης, δήλωσε:

«Η ελληνική οικονομία βίωσε βαθιά ύφεση εξαιτίας των επιπτώσεων της πανδημίας, η οποία ήρθε σε συνέχεια της οικονομικής κρίσης. Μέλημα της κυβέρνησης με την απόφαση για την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 2% από 1ης Ιανουαρίου του 2022, αλλά και με τη μείωση φόρων και ασφαλιστικών εισφορών – που οδήγησε σε πρόσθετη αύξηση του εισοδήματος των εργαζομένων κατά 1,6 % – είναι να στηρίξει την αγοραστική δύναμη των εργαζομένων χωρίς να θέσει σε κίνδυνο επιχειρήσεις και θέσεις εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, δίνουμε μια συνετή αύξηση που δεν βάζει εμπόδια στην ανοδική τροχιά της οικονομίας και επιπλέον διατηρεί τον κατώτατο μισθό στο μέσο του πίνακα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από εκεί και πέρα, εργοδότες και εργαζόμενοι έχουν τη δυνατότητα να συμφωνήσουν καλύτερες αμοιβές με τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας που υπογράφουν σε επιχειρησιακό, κλαδικό ή εθνικό επίπεδο. Γνωρίζω βεβαίως ότι η αύξηση αυτή δεν λύνει τα προβλήματα των εργαζομένων. Ακολουθούμε όμως το δρόμο της σύνεσης μέχρι να ξεπεραστούν οι συνέπειες της πανδημίας στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες. Και είμαι βέβαιος ότι η πολιτική της κυβέρνησης που οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων και άνοδο του οικονομικού επιπέδου της χώρας, είναι η μόνη που πραγματικά δημιουργεί τις προϋποθέσεις για καλύτερες

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

αμοιβές, πράγμα που θα πιστοποιηθεί στις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν από το 2022 και μετά».

Επομένως, ο αρμόδιος Υπουργός έχει προβεί ήδη από τον Ιούλιο 2021 σε επίσημη δέσμευση για αύξηση του μισθού κατά 2% από 1-1-2022. (β) Εν προκειμένω, οι οικονομικοί φορείς 1., 2., 3., 4. 5. έχουν υπολογίσει το εργατικό κόστος με βάση τον μηνιαίο μισθό των 650,00 ευρώ, δηλαδή χωρίς την αύξηση 2% που έχει εξαγγελθεί επισήμως ήδη από τον Ιούλιο 2021 ότι θα ισχύσει από 1-1-2022. Συνακόλουθα, εξαιτίας του εσφαλμένου υπολογισμού του βασικού μισθού σε ύψος χαμηλότερο του νομίμου (κατά ποσοστό 2%), οι προσφορές τους υπολείπονται του νόμιμου εργατικού κόστους και πρέπει να απορριφθούν.

Κατά τούτο, έχουν διαμορφώσει τις προσφορές τους κατά παράβαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, όπως αυτές θα ισχύουν από 1-1-2022, και άρα οι προσφορές τους πρέπει να απορριφθούν κατά δέσμια αρμοδιότητα.

7οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1..... 2., 3. ... 4..... , 5..... 6. 7..... 8.

Υπολογισμός του εργατικού κόστους σε ύψος κατώτερο του νομίμου- Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές.

(α) Ο ν. 4412/2016 («Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», φ.ε.κ. Α΄ 147 και διόρθωση σφαλμάτων στο φ.ε.κ. Α΄ 200), ορίζει, στο άρθρο 18 (με τον τίτλο «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)») ότι:[...] και στο άρθρο 91 (με τον τίτλο «λόγοι απόρριψης προσφορών») ότι:[...] Ως έχει παγίως κριθεί, κάθε διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού πρέπει, ακόμη και αν ελλείπει σχετική ρήτρα, να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα στους διαγωνιζόμενους να τηρούν, κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς τους, τις κείμενες διατάξεις, μεταξύ των οποίων προέχουσα θέση έχουν οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας περί της κατώτερης νόμιμης αμοιβής της εργασίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον δε η προσφορά υπολείπεται του ελαχίστου εργοδοτικού κόστους, απορρίπτεται κατά τα ως άνω και επιπροσθέτως επειδή παραβιάζονται οι αρχές προστασίας του ανόθευτου ανταγωνισμού, της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (ΔΕΦΑΘ

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

236/213, 511/2013 και εκεί αναφερόμενη νομολογία του ΣτΕ, ΔΕΦΑΘ 427/2011, 512/2011). Σε κάθε περίπτωση, κατά την πάγια νομολογία (ΔΕΦΑΘ. 325/2015, ΔΕφΘεσ. 226/2014, ΔΕΦΑΘ. 289/2014, ΕΑ ΣτΕ 155/2013, 297/2009, 1255/2009) οικονομικές προσφορές που δεν περιλαμβάνουν το απαιτούμενο από το νόμο ελάχιστο εργατικό και ασφαλιστικό κόστος, νόμιμα αποκλείονται από διαγωνισμούς. Ιδία, δε, όταν στους όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι είναι απορριπτέα οικονομική προσφορά, η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος τούτο προσδιορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία και την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.). (πρβλ. Ε.Α. Σ.τ.Ε. 198.187/2013, 1272, 986, /2010, 1259, 1255, 1069/2009, 1344/2008, 1090/2006). Η υποβολή δε ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, δύναται να πλήξει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος που έχει υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά και έχει επιτύχει την υπέρ αυτού κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών να καλύψει τη ζημία που υφίσταται λόγω του ασυνήθιστα χαμηλού τιμήματος που λαμβάνει, με μείωση της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (βλ. πράξη 240/2007 VI Τμ. Ε.Σ.)

Για τα δώρα εορτών, Πάσχα και Χριστουγέννων ισχύει η ΥΑ 19040/81 (βλ. ΔΕΝ 2013 σ. 1495), που εξεδόθη κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 1082/80 (ΔΕΝ 1980 σελ. 969). Στην ΥΑ 19040/1981 (ΦΕΚ 742/Β/1981) προβλέπονται με το άρθρο 1 παρ. 1 και 5 τα εξής : [...] Άλλωστε, κατά τις ημέρες άδειας των εργαζομένων, απασχολούνται άλλοι εργαζόμενοι-αντικαταστάτες αυτών που αμείβονται κανονικά για τις ημέρες εργασίας τους, και συνεπώς οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς οφείλουν να συμπεριλάβουν στις προσφορές τους το «κόστος αντικατάστασης», δηλαδή το κόστος για την αμοιβή των αντικαταστατών, που καλύπτουν την κανονική άδεια των εργαζομένων . Σας καταθέτουμε την ανάλυση υπολογισμού της εργατοώρας: [ακολουθεί πίνακας] ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ: (5,555 – 0,0268) * 24,81% = 1,3716 Η αποζημίωση άδειας δεν επιδέχεται εισφορές. (β) Εν προκειμένω: [...]

3. Η εταιρία στο τμήμα 3 , 4:

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ΤΜΗΜΑ 4 Στο αρχείο pdf " ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ " που υπέβαλε, στην οικονομική προσφορά του συγκεκριμένου τμήματος, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ. (στοιχεία άρθρου 68 του Ν.3863/2010), παρατηρούμε ότι το πεδίο 7ζ. Αναλογία δώρου Πάσχα αντικαταστάτη (ένας αντικαταστάτης ανά άτομο) για 1 μήνα περίοδο παροχής υπηρεσιών έχει υπολογιστεί λανθασμένα. Το ποσό είναι μεγαλύτερο απ' αυτό που δηλώνει.

Επομένως, οι προσφορές των εν λόγω εταιριών υπολείπονται του νόμιμου εργατικού κόστους και πρέπει να απορριφθούν λόγω παράβασης των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας [...]

5. Η εταιρία στο τμήμα 3:

Ενδεικτικά στο τμήμα 3 Κτίριο 1 , στο 7η για τον υπολογισμό του κόστους επιδόματος αδείας αντικαταστάτη έχει υπολογίσει μηνιαίο κόστος 15,79€ δια 24 μήνες : $15,79/24=0,66$ το οποίο είναι λανθασμένο . Για τον ετήσιο εργαζόμενο το επίδομα αδείας είναι κατά μέγιστο 13ημέρες το έτος . Σε αντίθεση ο αντικαταστάτης θα εργαστεί 20 ημέρες άδειας το έτος αλλά η αναλογία ΕΑ για τις αντίστοιχες ημέρες είναι $20*2/25 = 1,6$ ημέρες , άρα το ορθό ποσό ΕΑ αντικαταστάτη είναι $1,6*4.356*2$ ώρες /12 μήνες = 1,16 αντί 0,66 που δηλώνει η εταιρεία Όμοια σε όλα τα κτίρια του Τμήματος 3 αλλά και συνολικά οι απαιτούμενες μηνιαίες ώρες είναι $2126,75*0,0268 = 56,996$ αντί του δηλωμένου 32,165 [...]

(γ) Άλλως, τα εργατικά κόστη που έχουν υπολογίσει οι ανωτέρω εταιρίες και συγκεκριμένα τα κονδύλια που αναφέρουμε ανωτέρω παρίστανται ασυνήθιστα χαμηλά με βάση αφενός τα λοιπά στοιχεία των οικονομικών προφορών των εν λόγω εταιριών και αφετέρου τα στοιχεία της δικής μας προσφοράς. Έτσι, ακόμα κι αν οι προσφορές των εν λόγω εταιριών δεν θεωρηθούν κατά δέσμια αρμοδιότητα απορριπτέες, θα πρέπει πάντως να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή για να καλέσει τους εν λόγω οικονομικούς φορείς να παρέχουν εξηγήσεις για το ασυνήθιστα χαμηλό ύψος της προσφοράς τους, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 [...]

9οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1.

Εσφαλμένος υπολογισμός της εισφοράς υπέρ ΕΛΠΚ

(α) Στο άρθρο 89 περ. Γ («Σύσταση «Ειδικού Λογαριασμού Παιδικών Κατασκηνώσεων (Ε.Λ.Π.Κ.)» του Ν. 3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και τις διατάξεις» (Α' 170), ορίζεται ότι:[...] Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης εκδόθηκε η 23411/2131/30-12-2011 (ΦΕΚ Β' 29) απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με την οποία καθορίστηκαν οι διαδικασίες είσπραξης, ελέγχου, διαχείρισης, διάθεσης και δικαιολόγησης των κονδυλίων του Λογαριασμού αυτού. Πόρος του Λογαριασμού ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ετήσια εργοδοτική εισφορά είκοσι ευρώ ανά εργαζόμενο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, που εισπράττεται από το ΙΚΑ ταυτόχρονα και παράλληλα με τις τακτικές υπέρ του Οργανισμού Εργατικής Εστίας εισφορές μηνός Αυγούστου.

Επομένως, οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν να συμπεριλάβουν στις προσφορές τους, επί ποινή απόρριψης αυτών, την εισφορά υπέρ ΕΛΠΚ ποσού ύψους 20 ευρώ για έκαστο εργαζόμενο.

(β) Στην προκειμένη περίπτωση, η εταιρία δεν υπολόγισε ορθά την εισφορά υπέρ ΕΛΠΚ για όλους τους εργαζομένους που δηλώνει στην οικονομική προσφορά της.

Ειδικότερα:

Α) Για το τμήμα 2: Στο αρχείο pdf " ΤΜΗΜΑ 2_signed" που υπέβαλε δηλώνει ότι θα απασχοληθούν συνολικά 26 άτομα. Επομένως, 26X20€ανά άτομο=520€ ΕΛΠΚ το χρόνο. Όμως η ίδια δηλώνει στο πεδίο 8β 41,67€ ανά μήναX12=500€. Άρα υπολείπεται κατά 20€ [...]

10οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1. 2. 3..... 4.

Εσφαλμένος υπολογισμός των τετραγωνικών μέτρων ανά άτομο κατά παράβαση των όρων της Διακήρυξης

(α) Το άρθρο 68 «Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών» του ν. 3863/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του Ν. 4144/2013 (ΦΕΚ 88/ Α), ορίζει ότι:[...] Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι ο μη ορθός υπολογισμός των τετραγωνικών μέτρων ανά άτομο που θα απασχοληθεί καθημερινώς στην οικονομική προσφορά παρέχει αυτοτελές έρεισμα για την απόρριψη της προσφοράς του διαγωνιζομένου (βλ. ad hoc ΑΕΠΠ 76/2021, 861/2020, πρβλ. Ε.Α. ΣΤΕ 326/2011, 1238, 1132, 420/2010, 750/2007. Βλ. και ΑΕΠΠ 818/2018, σκ. 62 και ΑΕΠΠ 839/2018, σκ. 53, 969/2019 σκ. 49). Τούτο διότι ο

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ορθός αριθμός των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού ανά άτομο απαιτείται να δηλωθεί, επί ποινή αποκλεισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες καθαριότητας θα παρασχεθούν καθημερινώς επί του συνόλου των αναφερόμενων εξωτερικών χώρων και κτιριακών εγκαταστάσεων που εντάσσονται στοαντικείμενο του διαγωνισμού και, άρα, δεν θα παραλείπονται από την καθημερινή παροχή των υπηρεσιών κάποιοι χώροι (ΑΕΠΠ 76/2021, 861/2020, πρβλ. Ε.Α. ΣτΕ 326/2011, 1238, 1132, 420/2010, 750/2007. Βλ. και ΑΕΠΠ 818/2018, σκ. 62 και ΑΕΠΠ 839/2018, σκ. 53, 969/2019 σκ. 49)).

(β) Εν προκειμένω, τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού για όλα τα κτίρια όλων των τμημάτων παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙ της διακήρυξης (βλ. σελ.78).

Έτσι, στη Διακήρυξη γίνεται σαφής διάκριση ανάμεσα στα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού των κύριων χώρων και στα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού των βοηθητικών χώρων, και άρα αυτή τη διάκριση όφειλαν να ακολουθήσουν και οι διαγωνιζόμενοι στις προσφορές τους, υπολογίζοντας ξεχωριστά τα τ.μ. καθαρισμού ανά άτομο για κύριους και βοηθητικούς χώρους, όπως ακριβώς έκανε η εταιρία μας (βλ. την ανάλυση της οικονομικής προσφοράς μας).

1. Αντίθετα, η εταιρία:

Για τα τμήματα 2,3,4: Στο αρχείο pdf “ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ” που υπέβαλλε, στην οικονομική προσφορά, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α, πεδίο 2, “Τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο”, παρατηρούμε ότι δεν διαχώρισε τα τ.μ. ανά άτομο για τους χώρους κύριας χρήσης και τους βοηθητικούς οι οποίοι θα καθαρίζονται μία φορά το μήνα. Ενδεικτικά, για το τμήμα 2, κατ’ ορθή εκδοχή, τα τ.μ. ανά άτομο θα έπρεπε να είναι:

- ΚΤΙΡΙΟ 2: 707,91τ.μ./άτομο για κύρια χρήση και 140,61τ.μ./άτομο για τους βοηθητικούς χώρους αντί 848,52τ.μ./άτομο του δηλώνει.
- ΚΤΙΡΙΟ 4: 730,28τ.μ./άτομο για κύρια χρήση και 75,67τ.μ./άτομο για τους βοηθητικούς χώρους αντί 805,95τ.μ./άτομο του δηλώνει.
- ΚΤΙΡΙΟ 5: 890,76τ.μ./άτομο για κύρια χρήση και 256,67τ.μ./άτομο για τους βοηθητικούς χώρους αντί 1147,42τ.μ./άτομο του δηλώνει.
- ΚΤΙΡΙΟ 6: 721,50τ.μ./άτομο για κύρια χρήση και 115τ.μ./άτομο για τους βοηθητικούς χώρους αντί 836,50τ.μ./άτομο του δηλώνει.
- ΚΤΙΡΙΟ 7: 825τ.μ./άτομο για κύρια χρήση και 70τ.μ./άτομο για τους βοηθητικούς χώρους αντί 895τ.μ./άτομο του δηλώνει.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

• ΚΤΙΡΙΟ 8: 918,15τ.μ./άτομο για κύρια χρήση και 45,61τ.μ./άτομο για τους βοηθητικούς χώρους αντί 963,75τ.μ./άτομο του δηλώνει.

Ομοίως και για τα τμήματα 3 και 4. Επομένως, η προσφορά της εν λόγω εταιρίας πρέπει να απορριφθεί και λόγω εσφαλμένου υπολογισμού των τ.μ. ανά άτομο, και δη λόγω της παράλειψης διάκρισης κύριων και βοηθητικών χώρων, κατά παράβαση των όρων της Διακήρυξης. [...]

3.Ομοίως η εταιρία:

Για τα τμήματα 3 και 4 Στο αρχείο pdf “ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ 3/4” που υπέβαλλε, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α, πεδίο 2, “Τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο”, παρατηρούμε ότι δεν διαχώρισε τα τ.μ. ανά άτομο για τους χώρους κύριας χρήσης και τους βοηθητικούς [...]

11οΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ: Αφορά τις εταιρίες 1. 2., 3., 4., 5.

Πλημμελής συμπλήρωση του φύλλου συμμόρφωσης της προσφοράς της.

(α) Στην διακήρυξη, σελίδα 46, άρθρο 2.4.3.2 Τεχνική Προσφορά αναφέρεται:[...] Επίσης, στο ΜΕΡΟΣ Β. ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ, σελίδα 85 της διακήρυξης προβλέπεται ότι:[...] Συνεπώς, όλοι οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς όφειλαν να υποβάλουν με την προσφορά τους συμπληρωμένο το έντυπο «Φύλλο συμμόρφωσης» των σελ. 85 επ. της Διακήρυξης και να απαντούν τεκμηριωμένα για το σύνολο των απαιτήσεων.

Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι οι οικονομικοί φορείς όφειλαν επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς τους να προσκομίσουν με την τεχνική προσφορά τους το Φύλλο Συμμόρφωσης του Παραρτήματος II της Διακήρυξης με συμπληρωμένα όλα τα πεδία του και αφετέρου όλα τα τεκμηριωτικά έγγραφα που αναφέρονται στο φύλλο συμμόρφωσης, και με βάση τη Διακήρυξη επισυνάπτονται σε αυτό.

Άλλωστε, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕΛΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.).

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228^Κ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεών του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

(β) Εν προκειμένω, η εταιρίαη , η, η και η για τα τμήματα που μετέχουν δεν υπέβαλαν το Φύλλο Συμμόρφωσης σύμφωνα με τα ανωτέρω προβλεπόμενα, και άρα εν όψει της αρχής της τυπικότητας η προσφορά της πρέπει να απορριφθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα. Συγκεκριμένα:
[...]

3. Η

α) Η εταιρεία υπέβαλλε κατά την προσφορά της το αρχείο pdf `` 9@ ΜΕΡΟΣ Β. ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ_signed`` όπου στο πεδίο ``5.2 Διαφημιστικό βιβλιάριο ή φυλλάδιο της εταιρείας (prospectus) για τα συγκεκριμένα μηχανήματα και εξοπλισμό που θα περιέχει τα γενικά χαρακτηριστικά τους`` η εταιρεία απαντάει ΝΑΙ και παραπέμπει στα αρχεία pdf `` 14@ Πίνακας τεχνικού εξοπλισμού_signed``, `` 15@ Απορρυπαντικά καθαρισμού_signed`` και `` 16@ prospectus Τεχνικός εξοπλισμός _signed``. Ωστόσο, κατά τον έλεγχο αυτών των αρχείων διαπιστώσαμε ότι καταθέτει τεχνικά φυλλάδια μόνο ορισμένων μηχανημάτων που θα διαθέσει για το καθαρισμό αυτού του έργου και όχι για όλον τον τεχνικό εξοπλισμό όπως αναλυτικά παρουσιάζει στο αρχείο pdf `` 14@ Πίνακας τεχνικού εξοπλισμού_signed``.β) Η εταιρεία υπέβαλλε κατά την προσφορά της το αρχείο pdf `` 9@ ΜΕΡΟΣ Β. ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ_signed `` όπου στο πεδίο `` 5.3 Για τα χρησιμοποιούμενα απολυμαντικά και απορρυπαντικά προϊόντα με απολυμαντική δράση, απαιτείται Υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου Αναδόχου, της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν.1599/1986 ότι υπάρχει σχετική άδεια κυκλοφορίας για κάθε ένα από αυτά στην Ελλάδα από τον Ε.Ο.Φ.`` η εταιρεία απαντάει ΝΑΙ και

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

παραπέμπει “ 7@Υπεύθυνη δήλωση_signed.pdf ” όπου μεταξύ άλλων αναφέρει ότι “για τα χρησιμοποιούμενα απολυμαντικά, και απορρυπαντικά προϊόντα με απολυμαντική δράση, υπάρχει για καθένα από αυτά, σχετική άδεια κυκλοφορίας στην Ελλάδα από τον Ε.Ο.Φ.”. Ωστόσο, κατά τον έλεγχο του αρχείου pdf “15@ Απορρυπαντικά καθαρισμού_signed” διαπιστώσαμε ότι η εταιρεία δηλώνει ένα και μοναδικό απολυμαντικό προϊόν καθαρισμού των χώρων (.....) με ληγμένη άδεια κυκλοφορίας του Ε.Ο.Φ. και χωρίς να υπάρχει αίτηση ανανέωσής του [...].».

19. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι: «[...]1. Οι εταιρείες και αποκλείστηκαν από όλα τα τμήματα της διακήρυξης. Όσο αναφορά την εταιρεία «.....» αναφορικά με το ύψους του ποσού (533,13-533,12=0,01€) δεν τίθεται ζήτημα περί αδικαιολογήτως χαμηλού ποσού της προσφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι το πραγματικό ζήτημα είναι εάν η προσφορά εν συνόλω είναι επαρκής για να καλύψει και το ως άνω κόστος. Αντίθετη εκδοχή θα είχε σαν αποτέλεσμα την απόρριψη προσφορών, εις βάρος της ανταγωνιστικής βάσεως του διαγωνισμού, ακόμη και για ελάχιστα ποσά κ.λπ. (Α.Ε.Π.Π. 718/2018 – σκ. 5).

2. Επισημαίνεται ότι σε αντίθεση προς το κόστος αμοιβής του προσωπικού, που είναι δυνατόν και πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς με βάση αντικειμενικά δεδομένα, το διοικητικό κόστος, και το εργολαβικό κέρδος εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή να εκτιμηθούν ως εύλογα, προκειμένου η προσφορά να θεωρηθεί αποδεκτή. Έτσι, η διάταξη του άρθρου 88 παρ. 3 ν. 4412/2016, ιδρύει διακριτική εκτιμητική και αξιολογική ευχέρεια της αναθέτουσας, όπως, συνεκτιμώντας το σύνολο των στοιχείων που βρίσκονται στη διάθεσή της και της προσκομίζει ο προσφέρων, τελικώς κρίνει το δικαιολογημένο της χαμηλής προσφοράς του.

Περαιτέρω, ο προσδιορισμός εύλογου διοικητικού κόστους, κόστους αναλωσίμων και εργολαβικού κέρδους για την παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών δεν εξαρτάται μόνο από την φύση και το μέγεθος της συγκεκριμένης σύμβασης αλλά και από το μέγεθος, τις συνθήκες διοίκησης και οργάνωσης και τις δυνατότητες εκάστου οικονομικού φορέα.

Εξάλλου και ο φορέας μας, μέσα από τους μειοδοτικούς διαγωνισμούς που διενεργεί, διαπιστώνει ιδίοις όμμασι τις διαφορές στο εύρος των

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

προσφερόμενων τιμών των οικονομικών φορέων, οι οποίες πάντως αντικατοπτρίζουν το μέγεθος ανάπτυξης του οικονομικού φορέα και τις πιθανές συμφωνίες που συνάπτει προκειμένου για την ανάπτυξη της επιχείρησής του και την επίτευξη ανταγωνιστικών τιμών. Επειδή το κριτήριο κατακύρωσης είναι αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς με βάση μόνο την τιμή (δηλαδή η χαμηλότερη τιμή), οι οικονομικοί φορείς καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια συμπίεσης του λειτουργικού κόστους εκτέλεσης του έργου που αναλαμβάνουν, κάτι που όμως λειτουργεί και προς το συμφέρον του Φορέα μας δεδομένου ότι με την ανάπτυξη του ανταγωνισμού επιτυγχάνονται καλύτερες τιμές, συνεπώς μειώνεται αντίστοιχα η δαπάνη παροχής των εν λόγω υπηρεσιών ενώ με την εξοικονόμηση πολύτιμων οικονομικών πόρων αυτοί μπορούν και διοχετεύονται σε άλλες ανάγκες του φορέα μας.

Όπως διαπιστώθηκε από τις οικονομικές προσφορές των προσφερόμενων, όλοι οι οικονομικοί φορείς συμπλήρωσαν στην οικονομική τους προσφορά τα στοιχεία που απαιτούνται από το άρθρο 68 του Ν 3863/2010 και μάλιστα χωρίς να αποτυπώσουν σε αυτήν μηδενικά στοιχεία. Σε αντίθετη δε περίπτωση θα διεγείρονταν σοβαρές υπόνοιες παραβίασης άνευ ετέρου των κανόνων του ανταγωνισμού. Η δε έννοια του «εύλογου ποσοστού διοικητικού κόστους», συνιστά αόριστη νομική έννοια με προσδιοριστικό ρόλο στην οικονομική προσφορά, το συγκεκριμένο περιεχόμενο της οποίας κρίνεται ανά περίπτωση, χωρίς να υφίσταται κάποιο συγκεκριμένο όριο για τη διάγνωση της πλήρωσής της, αφού ο προσδιορισμός εύλογου διοικητικού και εργολαβικού κέρδους για την παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών ανάγεται στον τρόπο άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας του προσφέροντος ο οποίος είναι ελεύθερος να διαμορφώσει την οικονομική προσφορά του κατά την ελεύθερη κρίση του, αναλαμβάνοντας και το βάρος του επιχειρηματικού κινδύνου κατά τη διαμόρφωση της τιμής της προσφοράς του (ΔΕφΛαρ 19/2011). Τα κόστη αυτά εξαρτώνται από την φύση και το μέγεθος της συγκεκριμένης σύμβασης, το μέγεθος, τις συνθήκες οργάνωσης και τις δυνατότητες εκάστου προσφέροντος. Επιπλέον, με δεδομένο ότι η συντριπτική πλειονότητα των διαγωνισμών για υπηρεσίες καθαριότητας ή φύλαξης διενεργείται επί τη βάση του κριτηρίου ανάθεσης αυτού της χαμηλότερης τιμής,

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

όπως εξάλλου εν προκειμένω, οι διαγωνιζόμενες εταιρείες καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια συμπίεσης του λειτουργικού κόστους εκτέλεσης του έργου που αναλαμβάνουν (ΕΑΑΔΗΣΥ, Απόφαση 6/2016). Ο δε συνυπολογισμός του διοικητικού κόστους στην οικονομική προσφορά ενός συμμετέχοντος είναι υποχρεωτικός, αφού η προσφορά δεν μπορεί να συντίθεται μόνο από το εργοδοτικό κόστος, αλλά πρέπει να συμπεριλαμβάνει και κάποιο εύλογο Αριθμός απόφασης: 27/2018 18 διοικητικό-λειτουργικό κόστος. Έτσι, η οικονομική προσφορά διαγωνιζόμενου σε συμβάσεις υπηρεσιών φύλαξης ή/και καθαριότητας δεν μπορεί, κατά κοινή αντίληψη, να συντίθεται μόνο από το κόστος της μισθοδοσίας του προσωπικού που θα ασχοληθεί στην παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει και το λειτουργικό (διοικητικό) κόστος, καθώς επίσης και να καταλείπει και κάποιο περιθώριο κέρδους, ώστε να μην θέτει σε κίνδυνο την εκτέλεση της σχετικής συμβάσεως (ΣτΕ ΕΑ 675/2002, 272/2008, 1257, 1262, 1297 και 1299/2009, 970/2010). Επομένως, οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαριότητας (και φύλαξης) στην προσφορά τους, κατά την ρητώς εκπεφρασμένη με τις διατάξεις του άρθρου 68 του Ν. 3863/10 βούληση του νομοθέτη, πρέπει να υπολογίζουν εύλογο -και κατά συνεκδοχή ελέγχιμο από τις αναθέτουσες αρχές, με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής και τις παρεχόμενες από τις προσφέρουσες εταιρείες εξηγήσεις, ποσοστό διοικητικού κόστους και εργολαβικού κέρδους (πρβλ. ΣτΕ 198/2013, ΔΕφΘεσσαλ. 344/2012, ΕΛΣυν VI Τμ. 150/2014), το κόστος αμοιβής των εργαζομένων επιβάλλεται να μην υπολείπεται του οριζόμενου στην οικεία συλλογική σύμβαση εργασίας ή στην εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας, ενώ το ποσοστό του διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών των προσφερόντων πρέπει να είναι όχι μηδαμινό, η δε προσφορά θα πρέπει επιπλέον να ενσωματώνει και ένα εύλογο και όχι μηδαμινό ποσοστό αναλώσιμων, εργολαβικού κέρδους καθώς και τις νόμιμες κρατήσεις (ΔΕφΘεσσαλ 339/2013). Σε περίπτωση, επομένως, υποβολής οικονομικής προσφοράς που καλύπτει μόνον το εργατικό κόστος, οφείλει η αναθέτουσα αρχή να εξετάσει εάν στο πρόσωπο του διαγωνιζόμενου συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες καθιστούν δυνατή την υποβολή προσφοράς, χωρίς να συνυπολογίζονται οι δαπάνες, οι οποίες αντιστοιχούν στο εν γένει λειτουργικό κόστος της επιχειρήσεως, ούτε να καταλείπεται ένα

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

εύλογο περιθώριο κέρδους (ΣτΕ ΕΑ 1299/2009). Και τούτο καθότι, ο υπολογισμός στις προσφορές ενός εύλογου ποσοστού διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών, των αναλωσίμων, του εργολαβικού τους οφέλους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων, αποσκοπεί στην αναλυτική περιγραφή του κόστους παροχής των υπηρεσιών, ούτως ώστε να είναι ελέγξιμο το ύψος της οικονομικής προσφοράς σε σχέση με το αντικείμενο της υπηρεσίας. Σε αντίθεση, ωστόσο, προς το κόστος αμοιβής του Αριθμός απόφασης: 27/2018 19 προσωπικού, που είναι δυνατόν να προσδιορίζεται επακριβώς με βάση αντικειμενικά δεδομένα, το διοικητικό κόστος, το κόστος αναλωσίμων και το εργολαβικό κέρδος αποδίδονται αναγκαστικά με ορισμένη ελαστικότητα και πρέπει να εκτιμηθούν από την αναθέτουσα αρχή ως εύλογα, προκειμένου η προσφορά να θεωρηθεί αποδεκτή. Η κρίση αυτή της αναθέτουσας αρχής ελέγχεται ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής της ευχέρειας, σύμφωνα και με τα δεδομένα της κοινής πείρας (ΕλΣυν VI Τμ. 1664/2012, 1725/2012, 143, 150, 159/2014). Τούτο διότι η εν λόγω προσφορά ως προς το διοικητικό κόστος, το εργολαβικό όφελος και τα λοιπά έξοδα εμφανίζεται εξ αντικειμένου ως υπερβολικά χαμηλή, με συνέπεια να καθίστατο επιβεβλημένη η κλήση της αναδόχου από την αναθέτουσα αρχή για την παροχή διευκρινίσεων (ΕλΣυν IV Τμ. 24/2015, 218/2014). Στους διαγωνισμούς καθαριότητας/φύλαξης, η προσφορά δεν απορρίπτεται αν ο διαγωνιζόμενος επικαλεσθεί και αποδείξει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ότι, ως εκ του τρόπου οργανώσεως της επιχείρησής του ή άλλων, ενδεχομένως, παραγόντων, δικαιολογείται το αναφερόμενο στην προσφορά του ύψος του διοικητικού κόστους. Σε κάθε περίπτωση, αν η αναθέτουσα στο πλαίσιο των ως άνω εξηγήσεων ή η ΑΕΠΠ στο πλαίσιο προδικαστικής προσφυγής επί του ζητήματος της οικείας κρίσης της αναθέτουσας ή της παράλειψης της τελευταίας να καλέσει τον προσφέροντα για εξηγήσεις (πρβλ. ΔΕφΑΘ 873/2012) κρίνουν, εν όψει και των υποβληθεισών εξηγήσεων, ότι, το αναφερόμενο στην προσφορά του διαγωνιζομένου κόστος δεν είναι εύλογο, η προσφορά απορρίπτεται. Πρέπει περαιτέρω να εξετάζεται αν, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες της διενεργούμενης διαγωνιστικής διαδικασίας, το προσφερόμενο ποσοστό διοικητικού κόστους από τον διαγωνιζόμενο, είναι εύλογο, εις τρόπον ώστε να καλύπτονται στοιχειωδώς οι λειτουργικές ανάγκες

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

εκτελέσεως της υπό σύναψιν συμβάσεως και να μην καθίσταται αυτή ζημιογόνος (ΣΤΕ ΕΑ 187, 198/2013). Η αναθέτουσα και αντιστοίχως η ΑΕΠΠ οφείλουν βέβαια να λαμβάνει υπ' όψιν της την τρέχουσα περίοδο δημοσιονομικής κρίσης αλλά και το ότι το εργοδοτικό όφελος δεν είναι πάντα δυνατόν να αποτιμηθεί χρηματικά μέσα στα στενά όρια μιας οικονομικής προσφοράς (ΔΕΦΑΘ 873/2012). Ωστόσο, πρέπει να προσκομίζονται από τις διαγωνιζόμενες εταιρείες εμπειριστατωμένα στοιχεία, τα οποία να ερείδονται σε συγκεκριμένα δεδομένα, ώστε να εξαχθεί μια ασφαλής αξιολογική κρίση.

3. Οι εταιρείες και αποκλείστηκαν από όλα τα τμήματα της διακήρυξης. Όσο αναφορά τις υπόλοιπες εταιρείες η Επιτροπή έχει την άποψη ότι θα συνέτρεχε λόγος αποκλεισμού αν είχε υπολογίσει την παρακράτηση φόρου 8% σε ύψος χαμηλότερο αυτού με βάση το άθροισμα των στοιχείων που αναφέρει η διακήρυξη.

Αντίθετα τα ποσά που υπολόγισε υπερκαλύπτουν τα ποσά που αντιστοιχούν στην παρακράτηση φόρου 8%, και δεν καθιστά αυτήν ζημιογόνο για το Φορέα και άρα σε καμία περίπτωση δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού εξ αυτού του λόγου. Άλλωστε εάν η συνολική προσφορά ήταν ακόμη χαμηλότερη με την υπάρχουσα δεν θα μετέβαλε τη σειρά κατάταξης των διαγωνιζομένων, και κατ' επέκταση η προσφεύγουσα εταιρεία ελλείπεται εννόμου συμφέροντος προσφυγής. Τα παραπάνω, έχουν γίνει δεκτά με την απόφαση ΑΕΠΠ 710/2021, με την οποία κρίθηκε ότι: «25...Επομένως, πράγματι ο υπολογισμός του παρεμβαίνοντος α' λαμβάνει ως βάση υπολογισμού του 8% το οικείο ποσό περιλαμβανομένων των κρατήσεων, ωστόσο, ως βασίμως ισχυρίζεται ο α παρεμβαίνων τα ποσά που υπολόγισε υπερκαλύπτουν τα ποσά που αντιστοιχούν στην παρακράτηση φόρου 8%, και άρα σε καμία περίπτωση δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού εξ αυτού του λόγου, δηλαδή επειδή υπολόγισε την παρακράτηση 8% σε ύψος μεγαλύτερο αυτού που κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας απαιτούνταν. Αντίθετα, θα συνέτρεχε λόγος αποκλεισμού αν είχε υπολογίσει την παρακράτηση φόρου 8% σε ύψος χαμηλότερο αυτού που αντιστοιχεί στην προσφορά του. Εν προκειμένω, αλυσιτελώς ο προσφεύγων προβάλλει ότι υπάρχει σφάλμα στον υπολογισμό της παρακράτησης, διότι ο τυχόν υπολογισμός της σε ύψος μεγαλύτερο του νομίμου, και μάλιστα κατά ελάχιστα ευρώ, δεν βλάπτει τη νομιμότητα της

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

προσφοράς και δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο λόγο αποκλεισμού του (βλ. και ΔΕφΘΕΣ 13/2021 σκ.13). Επομένως, νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του α παρεμβαίνοντος, απορριπτόμενων των οικείων ισχυρισμών του προσφεύγοντος και γενόμενων δεκτών των ισχυρισμών του α' παρεμβαίνοντος και της αναθέτουσας αρχής. Συνεπώς, το αίτημα του προσφεύγοντος κρίνεται απορριπτέο ως προς την ακύρωση της προσβαλλόμενης κατά το μέρος αποδοχής της προσφοράς του α παρεμβαίνοντος. ».

4. Το πλήρες ερώτημα του ΕΕΕΣ είναι «Σε περίπτωση καταδίκης, ο οικονομικός φορέας έχει λάβει μέτρα που να αποδεικνύουν την αξιοπιστία του παρά την ύπαρξη σχετικού λόγου αποκλεισμού (“αυτοκάθαρση”);» όπου το πρώτο μέρος αναφέρει την περίπτωση καταδίκης στην οποία και δεν είχε υποπέσει η εταιρεία και ευλόγως απάντησε «ΟΧΙ» στο προκείμενο ερώτημα του ΕΕΕΣ. Παρόλα αυτά η εταιρεία για την παράβασή της, η οποία ήταν προγενέστερη των 2 ετών (4/11/2018), παρείχε απαντήσεις περί αυτοκάθαρσης σε προηγούμενες ερωτήσεις και ένορκης βεβαίωσης.

5. Οι εταιρείες και αποκλείστηκαν από όλα τα τμήματα της διακήρυξης. Όσο αναφορά τις υπόλοιπες εταιρείες η Επιτροπή διαπίστωσε πως η αναγγελία για προσαύξηση του ημερομισθίου από 01-01-2022 δεν αποτελεί νομοθετική ρύθμιση και δεν έχει ενταχθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού. Εφόσον κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών δεν είχε καθοριστεί στον νόμο η αύξηση του νομίμου ημερομισθίου, δεν νοείται καν παράβαση της εργατικής νομοθεσίας (Α.Ε.Π.Π. 1497/2021).

6. Όλες οι εταιρείες εκτόςαποκλείστηκαν από τα αναφερόμενα τμήματα, της διακήρυξης. Κατά τον επανέλεγχο των λοιπών εταιρειών δεν διαπιστώθηκε απόκλιση στον υπολογισμό του εργατικού κόστους.

7. Οι ανωτέρω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι αβάσιμοι και σε κάθε περίπτωση προβάλλονται αλυσιτελώς. Από το ισχύον κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, δεν ρυθμίζεται το ύψος του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών κατά τα έτη 2022 και 2023, ενώ προδήλως ουδείς δύναται να προκαταβάλει τον κανονιστικό νομοθέτη ως προς τον καθορισμό του ύψους του ποσοστού των

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ασφαλιστικών εισφορών κατά το ως άνω χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, δεν δύναται λογικώς να υποστηριχθεί ότι κατά τα έτη 2022 και 2023 το ύψος του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών θα ανέρχεται μετά βεβαιότητας σε 24,81%.

8. Η Επιτροπή έχει την άποψη πως ορθώς εξέτασε το συνολικό ύψος ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά για το σύνολο των εργαζομένων για 1 μήνα περιόδου παροχής υπηρεσιών (Μέρος Γ' Διακήρυξης, Οικονομική Προσφορά, Σύνολο:8α + 8β) και διαπίστωσε πως αυτό ανταποκρινόταν στις προϋποθέσεις που έθετε η διακήρυξη. Επειδή και ενόψει του ύψους του ποσού (20,00€) δεν τίθεται ζήτημα περί αδικαιολογήτως χαμηλού ποσού της προσφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι το πραγματικό ζήτημα είναι εάν η προσφορά εν συνόλω είναι επαρκής για να καλύψει και το ως άνω κόστος. Αντίθετη εκδοχή θα είχε σαν αποτέλεσμα την απόρριψη προσφορών, εις βάρος της ανταγωνιστικής βάσεως του διαγωνισμού, ακόμη και για ελάχιστα ποσά κ.λπ. (Α.Ε.Π.Π. 718/2018 – σκ. 5).

9. Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι ο τρόπος υπολογισμού των τετραγωνικών μέτρων δεν είναι εσφαλμένος διότι δεν παραβιάζει τους όρους της διακήρυξης καθώς δεν απαιτείται συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού τετραγωνικών μέτρων ανά εργαζόμενο και ως εκ τούτων δεν πιθανολογείται πλημμέλεια της οικονομικής προσφοράς. Επειδή, οι διατάξεις του άρθρου 68 του ν. 3863/2010, στις οποίες γίνεται παραπομπή από τις διατάξεις της παρ. 2.4.4 της διακήρυξης, απαιτούν, επί ποινή αποκλεισμού, να αναφέρονται στην οικονομική προσφορά των διαγωνιζομένων, εκτός άλλων, τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο. Εξάλλου, στο Παράρτημα II της διακήρυξης περιλαμβάνεται πίνακας για κάθε Τμήμα της σύμβασης, όπου παρατίθενται τα κτήρια που περιλαμβάνονται σε κάθε Τμήμα, τα τετραγωνικά μέτρα των προς καθαρισμό χώρων (κύριων και βοηθητικών) για κάθε κτήριο, η συχνότητα καθαρισμού αυτών ως και οι απαιτούμενες ώρες καθαρισμού ημερησίως, ενώ δεν αναγράφεται συγκεκριμένος αριθμός εργαζομένων που απαιτείται για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών, ούτε προβλέπεται ο τρόπος κατανομής τους στους χώρους. Πέραν τούτων, στις διατάξεις της διακήρυξης δεν προσδιορίζεται συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού των τετραγωνικών μέτρων καθαρισμού που αντιστοιχούν σε κάθε εργαζόμενο.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Υπό τα δεδομένα αυτά, ο τρόπος υπολογισμού, ο οποίος βασίζεται στη διαίρεση της συνολικής επιφάνειας των προς καθαρισμό χώρων (επιφάνεια ανωδομής κύριας χρήσης και επιφάνεια των βοηθητικών χώρων χρήσης), όπως αυτή προσδιορίζεται στη διακήρυξη, με τον αριθμό των εργαζομένων που προτίθεται να απασχολήσει η κάθε εταιρεία, δεν φαίνεται να παραβιάζει τους όρους της διακήρυξης και, ως εκ τούτου, δεν πιθανολογείται πλημμέλεια της οικονομικής προσφοράς από την άποψη αυτή. (σχετική απόφαση 380/2021 ΔΕΑ ΤΜΗΜΑ ΙΒ).

10. Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι η συμπλήρωση της στήλης ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ από τις αναφερόμενες εταιρείες αφήνεται στη κρίση τους ως προς την τεκμηρίωση των στοιχείων στις απαντήσεις τους και χαρακτηρίζεται ως επιθυμητή και όχι απαιτητή η πληρέστερη συμπλήρωσή τους. Σχετικά με την εταιρεία «.....» και το απολυμαντικό προϊόν καθαρισμού χώρων (....) η επιτροπή μετά από τηλεφωνική επικοινωνία με αρμόδιο υπάλληλο του ΕΟΦ επιβεβαίωσε ότι δεν έχει ανανεωθεί η άδεια κυκλοφορίας. Βούληση της αναθέτουσας αρχής e- ΕΦΚΑ είναι να προβεί σε ενέργειες για την διόρθωση της ανωτέρω παράλειψης της Επιτροπής και της κρίσης του αποφαινόμενου οργάνου του e-ΕΦΚΑ όπως αυτή εκφράστηκε με την Απόφαση του ΔΣ, μετά την εξέταση από την Αρχή (ΑΕΠΠ) της παρούσας προσφυγής. Σχετικά με την εταιρεία και το απολυμαντικό προϊόν καθαρισμού χώρων (.....) έχει κατατεθεί αίτημα ανανέωσης με αριθμό πρωτοκόλλου συνεπώς η άδεια κυκλοφορίας παραμένει σε ισχύ [...].

20. Επειδή η πρώτη παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της υποστηρίζει ότι: «[...]Με την παρούσα αιτούμαι την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης αποφάσεως της αναθέτουσας αρχής, κατά το μέρος που δέχθηκε την προσφορά μου, για τους ακόλουθους νόμιμους, βάσιμους και αληθινούς λόγους:

1) Για την αύξηση των νομίμων αποδοχών:

Το νομοθετικό καθεστώς που διέπει τον διαγωνισμό είναι αυτό που ισχύει κατά τον χρόνο δημοσίευσης της διακήρυξης, αλλά λαμβάνεται υπόψη και τυχόν μεταβολή τούτου, πριν από την ημερομηνία υποβολής των προσφορών (Δ.Εφ.Πειρ. 151/2018).

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Στην προκειμένη περίπτωση, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς μου, το ισχύον νομοθετικό καθεστώς όριζε ότι το ημερομίσθιο των εργαζομένων ανέρχεται σε 29,04 €.

Η αναγγελία για προσαύξηση του ως άνω ημερομισθίου από 01-01-2022, δεν αποτελεί νομοθετική ρύθμιση και δεν έχει ενταχθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο, στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού.

Εφόσον κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς δεν είχε καθοριστεί στον νόμο η αύξηση του νομίμου ημερομισθίου, δεν νοείται καν παράβαση της εργατικής νομοθεσίας (Α.Ε.Π.Π. 1497/2021).

Συνεπώς, ο σχετικός βος λόγος της προδικαστικής προσφυγής της προσφεύγουσας είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

II) Για την εισφορά υπέρ Ε.Λ.Π.Κ.: [...] Επισημαίνεται ότι

Η παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8% (α/α 12), υπολογίζεται στο καθαρό ποσό της αξίας των υπηρεσιών ($7\alpha + 7\beta + 7\gamma + 7\delta + 7^{\epsilon} + 7\sigma\tau + 7\zeta + 7\eta + 8\alpha + 8\beta + 9 + 10 + 11$),

Οι νόμιμες κρατήσεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων (α/α 13) υπολογίζονται στο καθαρό ποσό της αξίας των υπηρεσιών ($7\alpha + 7\beta + 7\gamma + 7\delta + 7\epsilon + 7\sigma\tau + 7\zeta + 7\eta + 8\alpha + 8\beta + 9 + 10 + 11$) ...»

3) Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα προβάλλει αιτιάσεις κατά της οικονομικής προσφοράς μου, ως προς τα υπολογισθέντα ποσά του Ε.Λ.Π.Κ. Όμως, από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι η υποχρέωση των οικονομικών φορέων να αναγράφουν στην ανάλυση της οικονομικής τους προσφοράς, ως αυτοτελές κονδύλιο, το ύψος των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, αναφέρεται στις εργοδοτικές εισφορές κύριας και επικουρικής ασφάλισης των εργαζομένων στις επιχειρήσεις τους, τις οποίες οι υπόχρεοι πρέπει να καταβάλουν για την κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων (γήρατος, αναπηρίας, θανάτου κ.λπ.) σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την κοινωνική ασφάλιση (ν. 4387/2016). Η υποχρέωση αυτή αναγραφής και ανάλυσης των ασφαλιστικών εισφορών δεν αφορά άλλες επιβαρύνσεις, όπως οι εισφορές των εργοδοτών υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Παιδικών Κατασκηνώσεων, οι οποίες πρέπει μεν να καλύπτονται από την όλη σύνθεση της οικονομικής προσφοράς, αλλά δεν αποτελούν εισφορές κοινωνικής αλληλεγγύης υπό την ανωτέρω έννοια. Και τούτο, ειδικότερα, διότι οι εν λόγω

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

εργοδοτικές εισφορές δεν καταβάλλονται για την κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων ούτε αποτελούν πόρους φορέα κοινωνικής ασφάλισης, αλλά προβλέφθηκαν εξαρχής και εξακολουθούν να προβλέπονται ως μέσο κοινωνικής πολιτικής υπέρ χαμηλόμισθων και ανέργων, ανεξάρτητο σε κάθε περίπτωση από την κύρια και επικουρική ασφάλιση των εργαζομένων. Το γεγονός, εξάλλου, ότι οι εισφορές υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Παιδικών Κατασκηνώσεων εισπράττονται ήδη, ταυτόχρονα με άλλες εργοδοτικές εισφορές, από τον ε - Ε.Φ.Κ.Α. και αποδίδονται από αυτόν στον Ειδικό Λογαριασμό δεν τις καθιστά εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (Ε.Α. ΣΤΕ 286/2020).

Ούτω, οι εισφορές υπέρ Ε.Λ.Π.Κ., δεν αποτελούν ασφαλιστικές εισφορές και φυσικά ουδεμία σχέση έχουν με τις εργατικές αποδοχές.

4) Σε κάθε περίπτωση, δεν υφίσταται παράβαση των ως άνω όρων της διακήρυξης, διότι, κατά τα γενόμενα παγίως δεκτά, η εισφορά του Ε.Λ.Π.Κ. μπορεί να καλυφθεί και από το διοικητικό κόστος παροχής των υπηρεσιών.

Στην προκειμένη περίπτωση, η ημετέρα εταιρεία έχει υπολογίσει για διοικητικό κόστος ετήσιος 540 € στο Τμήμα 1 και 840 € στο Τμήμα 2.

Με δεδομένο, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, η εισφορά υπέρ Ε.Λ.Π.Κ. δεν αποτελεί ασφαλιστική εισφορά και ότι δεν υφίσταται κάποια υποχρέωση τήρησης κατά την εκτέλεση της σύμβασης διακριτών κονδυλίων μεταξύ των επιμέρους παραμέτρων που συνθέτουν το διοικητικό/λειτουργικό κόστος του αναδόχου (το οποίο συντίθεται και από τα κόστη εξοπλισμού, τεχνικών μέσων και αναλωσίμων, τα οποία εν τοις πράγμασι συνυπάρχουν εντός της έννοιας του διοικητικού/λειτουργικού κόστους και των «λοιπών λειτουργικών δαπανών της επιχείρησης, ΣΤΕ Ε.Α. 675/2002) ούτε απαγορεύεται η μεταφορά εξοικονομήσεων επί του ενός κονδυλίου προς ένα άλλο, με την προϋπόθεση βέβαια ότι δεν θίγεται η κάλυψη του νομίμου εργατικού και κοινωνικοασφαλιστικού κόστους, δεδομένης και της εύλογης ελαστικότητας στην εκτίμηση του εν γένει διοικητικού - λειτουργικού κόστους στο οποίο υπάγεται και το κόστος αναλωσίμων (Α.Ε.Π.Π. 27/2018 - σκ. 10).

Επομένως, το ελλείπον ποσό των 20,00 € από την εισφορά υπέρ Ε.Λ.Π.Κ., για το κτίριο 3 του τμήματος 2 καλύπτεται επαρκώς από το ποσό των 840 €, που

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

έχει υπολογιστεί για το διοικητικό κόστος παροχής των υπηρεσιών στο τμήμα τούτο.

Επειδή ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας για απόρριψη της προσφοράς μου δεν είναι βάσιμος, διότι και αφού η κράτηση υπέρ Ε.Λ.Π.Κ. δεν περιλαμβάνεται στις ασφαλιστικές εισφορές, δεν τίθεται ζήτημα νομιμότητας της προσφοράς μου ως προς την κάλυψη του ελάχιστου νομίμου ασφαλιστικού κόστους και της τηρήσεως της σχετικής διάταξης του άρθρου 68 του ν. 3863/2010, καθόσον η εν λόγω κράτηση, ως μη υπαγόμενη στις ασφαλιστικές εισφορές, καλύπτεται είτε αυτοτελώς είτε από το κονδύλι κάποιας άλλης δαπάνης (διοικητικού).

Επειδή και ενόψει του ύψους του ποσού (20,00 €) δεν τίθεται ζήτημα περί αδικαιολογήτως χαμηλού ποσού της προσφοράς μου, λαμβανομένου υπ' όψη ότι το πραγματικό ζήτημα είναι εάν η προσφορά εν συνόλω είναι επαρκής για να καλύψει και το ως άνω κόστος μαζί με τα υπόλοιπα (εργατικό κ.λπ.). Αντίθετη εκδοχή θα είχε σαν αποτέλεσμα την απόρριψη προσφορών, εις βάρος της ανταγωνιστικής βάσεως του διαγωνισμού, ακόμη και για ελάχιστα ποσά κ.λπ. (Α.Ε.Π.Π. 718/2018 - σκ.5).

Κατόπιν τούτου, και ο 9ος λόγος της προδικαστικής προσφυγής που στρέφεται κατά της οικονομικής προσφοράς μου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. για τον παρόντα λόγο, η ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη [...].»

21. Επειδή το άρθρο 18 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης[...]».

22. Επειδή, το άρθρο 53 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης [...] περιέχουν ιδίως : [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87[...] ιζ) τους अपαραβάτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, [...]».

23. Επειδή το άρθρο 88 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.

Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου,

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89,

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131,

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18 [...]».

24. Επειδή το άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

25. Επειδή το άρθρο 360 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

26. Επειδή στο άρθρο 68 «Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών» του Ν. 3863/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του Ν. 4144/2013 (ΦΕΚ 88/ Α), ορίζεται ότι:

«1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής:

α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας.

γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι.

δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων.

ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά.

στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων.

Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι [...].»

27. Επειδή στον ν. 3996/2011 «Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας, Θέματα ΕΡΓΑΤΙΚΑ, Κοινωνικής Ασφάλισης, ΕΚΑΣ,ΟΑΕΔ κλπ», στο άρθ. 89 παρ. Γ με τον τίτλο «Γ. Σύσταση «Ειδικού Λογαριασμού Παιδικών Κατασκηνώσεων (Ε.Λ.Π.Κ.)» ορίζεται ότι: «1. Στον Οργανισμό Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.) συνιστάται λογαριασμός με τίτλο «Ειδικός Λογαριασμός Παιδικών Κατασκηνώσεων» (Ε.Λ.Π.Κ.) με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια. Πόροι του λογαριασμού είναι η εργοδοτική εισφορά είκοσι (20) ευρώ ετησίως για κάθε εργαζόμενο, η οποία εισπράττεται με τις τακτικές εισφορές του Ο.Ε.Ε.,2. Σκοπός του λογαριασμού είναι η οργάνωση και η εφαρμογή προγραμμάτων φιλοξενίας σε θερινές κατασκηνώσεις των παιδιών χαμηλόμισθων εργαζομένων και ανέργων... 4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, καθορίζονται οι διαδικασίες είσπραξης, ελέγχου, διαχείρισης, διάθεσης και δικαιολόγησης των κονδυλίων του Λογαριασμού, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την υλοποίηση του σκοπού της παρούσας διάταξης. 5. Για την κάλυψη της παροχής αυτής θεσπίζεται ετήσια εργοδοτική εισφορά είκοσι (20) ευρώ ανά εργαζόμενο.»

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

28. Επειδή, στην ΥΑ 23411/2131/30.12.2011 (ΦΕΚ Β/29) προβλέπεται ότι: «[...] 5. Τρόπος είσπραξης της εργοδοτικής εισφοράς: α) Η εργοδοτική εισφορά για τη λειτουργία του Ε.Λ.Π.Κ. καταβλητέα από τον εργοδότη ετησίως, εισπράττεται από το ΙΚΑ ταυτόχρονα και παράλληλα με τις τακτικές υπέρ του Οργανισμού Εργατικής Εστίας εισφορές μηνός Αυγούστου. Η εν λόγω εισφορά συνιστά ξεχωριστό λογαριασμό, προς διαχωρισμό των λοιπών εισπραττομένων εισφορών υπέρ του Οργανισμού Εργατικής Εστίας από το ΙΚΑ. Το ΙΚΑ υποχρεούται να αποδίδει άμεσα την εν λόγω καταβαλλόμενη εργοδοτική εισφορά στον Ε.Λ.Π.Κ. Η άμεση καταβολή εξασφαλίζει την υλοποίηση των κατασκηνωτικών προγραμμάτων εκάστου έτους».

29. Επειδή, στα άρθρα 61 και 64 του ν. 4172/2013 ορίζεται ότι: «Άρθρο 61 Υπόχρεοι σε παρακράτηση Κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, οι φορείς γενικής κυβέρνησης ή κάθε φορολογούμενος που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, αλλά δραστηριοποιείται μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα, και προβαίνει σε πληρωμές [...] υποχρεούται σε παρακράτηση φόρου όπως ορίζεται στο άρθρο 64. [...] Άρθρο 64 Συντελεστές παρακράτησης φόρου» [...]2. Οι φορείς γενικής κυβέρνησης, εκτός από τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, κατά την προμήθεια κάθε είδους αγαθών ή υπηρεσιών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, υποχρεούνται, κατά την καταβολή ή την έκδοση της σχετικής εντολής πληρωμής της αξίας αυτών, να παρακρατούν φόρο εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται στο καθαρό ποσό της αξίας των αγαθών ή υπηρεσιών με συντελεστή ως ακολούθως: [...] γγ) ποσοστό οκτώ τοις εκατό (8%) για την παροχή υπηρεσιών [...]».

30. Επειδή στην επίμαχη Διακήρυξη προβλέπεται ότι: «[...]

2.2.3 Λόγοι αποκλεισμού

Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους:[...] 2.2.3.4. Αποκλείεται από τη

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις :

(α) εάν έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 , περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ιδίως εάν σε βάρος του έχουν επιβληθεί, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς, τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β` 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά, από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους ή δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους, καθώς και [...] (β) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα ότι έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του [...] Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοούνται, ιδίως οι λόγοι που αναφέρονται στην περίπτωση γ της παρ.2 του άρθρου 68 του ν.3863/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 39 παρ.Β του ν.4488/2017 και ισχύει [...] 2.2.3.7. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1 και 2.2.3.4, εκτός από την περ. β αυτής, μπορεί να προσκομίζει στοιχεία , προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού (αυτοκάθαρση). Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με τελεσίδικη απόφαση, σε εθνικό επίπεδο, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση [...]

2.3.1 Κριτήριο ανάθεσης

Κριτήριο ανάθεσης της Σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά: βάσει της συνολικής τιμής ανά Τμήμα [...]

2.4.3.2 Τεχνική Προσφορά

Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης” Παράρτημα II της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται.

Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα .

Οι οικονομικοί φορείς θα επισυνάψουν υποχρεωτικά στην ηλεκτρονική Τεχνική προσφορά τους ψηφιακά υπογεγραμμένα σε μορφή .pdf συμπληρωμένο το συν/νο στη παρούσα υπόδειγμα φύλλο συμμόρφωσης του παραρτήματος II της παρούσας που αφορά στα είδη των ομάδων -τμημάτων για τα οποία υποβάλλεται προσφορά.

Επίσης με την ηλεκτρονική τεχνική προσφορά του ο συμμετέχων υποβάλλει ηλεκτρονικά όσα από τα απαιτούμενα έγγραφα που αναφέρονται στις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή.

Οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν το τμήμα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνουν .

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Οι συμμετέχοντες μπορούν να υποβάλουν προσφορά για ένα Τμήμα, για περισσότερα ή για όλα τα Τμήματα.

Οι προσφορές που θα υποβληθούν θα αφορούν στο σύνολο των ζητούμενων ανά Τμήμα, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές.

Προσφορά που δεν καλύπτει το σύνολο των ζητούμενων ανά Τμήμα, θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη [...].**2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών**

Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.3.1. της παρούσας και σύμφωνα με το Υπόδειγμα Εντύπου Οικονομικής Προσφοράς (Παράρτημα II) το οποίο οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν για κάθε Τμήμα που επιθυμούν να συμμετέχουν και για κάθε Κτίριο ξεχωριστά.

Οι Οικονομικοί Φορείς θα υποβάλλουν προσφορά για το Τμήμα ή για τα Τμήματα που επιθυμούν να συμμετέχουν, συμπληρώνοντας για κάθε Τμήμα, τον Πίνακα του Παραρτήματος II του παρόντος.

Οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς οφείλουν σύμφωνα με το άρθρο 68 του Ν.3863/2010, όπως τροποποιήθηκε με το αρθ.22 του Ν.4144/2013, να αναγράφουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων τα εξής :

- α) Τον αριθμό των εργαζομένων
- β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας
- γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι
- δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων
- ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά
- στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο.

Επισημαίνεται ότι τα εν λόγω στοιχεία α΄ έως στ΄ της προηγούμενης παραγράφου, έχουν συμπεριληφθεί στον Πίνακα της Οικονομικής Προσφοράς του Παραρτήματος II του παρόντος (ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α, ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ) και ως εκ τούτου δεν απαιτείται η υποβολή τους σε ξεχωριστό αρχείο.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι.

Στη σύμβαση που θα συναφθεί, περιλαμβάνονται τα στοιχεία α΄ έως στ΄ της προηγούμενης παραγράφου καθώς και ειδικός όρος για την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.

Όταν δεν αναγράφονται τα ανωτέρω στοιχεία και όροι, η σύμβαση είναι άκυρη και απορρίπτεται η δαπάνη πληρωμής.

Η οικονομική προσφορά υποβάλλεται ηλεκτρονικά επί ποινή απορρίψεως στον (υπο)φάκελο «Οικονομική Προσφορά» [...]

2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών

Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία αποκλίνει από απαραίτατους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου) της παρούσας,

β) η οποία περιέχει ατελείς, ελλιπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο ΕΕΕΣ, εφόσον αυτές δεν επιδέχονται συμπλήρωσης, διόρθωσης, αποσαφήνισης ή διευκρίνισης ή, εφόσον επιδέχονται, δεν έχουν αποκατασταθεί από τον προσφέροντα, εντός της προκαθορισμένης

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

προθεσμίας, σύμφωνα το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 και την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας διακήρυξης, [...]

θ) εφόσον διαπιστωθεί ότι είναι ασυνήθιστα χαμηλή διότι δε συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν.4412/2016,

ι) η οποία παρουσιάζει αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης,

ια) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσας διακήρυξης, εφόσον αυτές δεν θεραπευτούν από τον προσφέροντα με την υποβολή ή τη συμπλήρωσή τους, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα με τα άρθρα 102 και 103 του ν.4412/2016, [...]».

31. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ ΣΤΕ 2137/1993). Επομένως, η αναθέτουσα αρχή θεσπίζοντας τους όρους της διακήρυξης αυτοδεσμεύεται και είναι υποχρεωμένη να τους εφαρμόσει χωρίς παρεκκλίσεις. Παρομοίως, οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να τηρούν απολύτως τους όρους της διακήρυξης και να υποβάλλουν την προσφορά τους σύμφωνα με αυτούς.

32. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27). Περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ,

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

33. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

34. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος τους αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37).

35. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

36. Επειδή κατά την ρητώς εκτεφρασμένη με τις διατάξεις του άρθρου 68 του Ν. 3863/10 βούληση του νομοθέτη, πρέπει να υπολογίζεται εύλογο - και κατά συνεκδοχή ελέγξιμο από τις αναθέτουσες αρχές, με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής και τις παρεχόμενες από τις προσφέρουσες εταιρείες εξηγήσεις, ποσοστό διοικητικού κόστους και εργολαβικού κέρδους (ΣτΕ 198/2013, ΔΕφΘεσσαλ. 344/2012, ΕλΣυν VI Τμ. 150/2014). Σε αντίθεση, ωστόσο, προς το κόστος αμοιβής του προσωπικού, που είναι δυνατόν να προσδιορίζεται επακριβώς με βάση αντικειμενικά δεδομένα, το διοικητικό κόστος, το κόστος αναλωσίμων και το εργολαβικό κέρδος αποδίδονται αναγκαστικά με ορισμένη ελαστικότητα και πρέπει να εκτιμηθούν από τον αναθέτοντα φορέα ως εύλογα, προκειμένου η προσφορά να θεωρηθεί αποδεκτή. Η κρίση αυτή της αναθέτουσας αρχής ελέγχεται ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής του ευχέρειας, σύμφωνα και με τα δεδομένα της κοινής πείρας (ΕλΣυν VI Τμ. 1664/2012, 1725/2012, 143, 150, 159/2014).

37. Επειδή σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωσή της να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ΣτΕ 7μ 726/2022, ΣτΕ 199/2021, 154/2021, ΕΑ ΣτΕ 12/2020). Ωστόσο, οι διαγωνιζόμενοι δεν εμποδίζονται να προβάλλουν το πρώτον ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τους ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΣτΕ 7μ 726/2022, σκ. 32, ΑΕΠΠ 1554/2021, σκ. 11), προς την οποία, άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016 να υποβάλλει

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

απόψεις, με τις οποίες έχει τη δυνατότητα να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία, στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αναφέρεται ιδίως στις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον διαπιστωθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά την εξέταση προβαλλόμενων ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος, ότι ένας προσφέρων υπολόγισε κονδύλια για την εκτέλεση της σύμβασης, το ύψος των οποίων κρίνεται ανεπαρκές, ο αποκλεισμός του διαγωνιζομένου από τη διαδικασία ανάθεσης αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, αφού αυτή κρίνει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος δεν εξηγούν ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και ότι αυτή δεν επαρκεί για την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (πρβλ. ΣτΕ 602/2021, ΕΑ ΣτΕ 288/2020).

38. Επειδή σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, που διέπει το σύνολο της διοικητικής δράσης, κάθε διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού πρέπει να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα την τήρηση των κείμενων διατάξεων, της εργατικής νομοθεσίας περί της κατώτερης νόμιμης αμοιβής της εργασίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης. Αντίθετη εκδοχή, δημιουργεί ζητήματα ως προς την εφαρμογή διατάξεων αναγκαστικού δικαίου και της προστασίας των εργαζομένων αλλά και συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και προσκρούει, για το λόγο αυτό και στις αρχές της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας (βλ. σχετικά ΕΑ ΣτΕ 134/2011, 1100/2010, 873/2010, 628/2010, 58/2009, 1344/2008, 840/2008, 791/2008, 1172/2008, 1090/2006, 4058/2001, 805/2001), αφού οδηγεί σε μειονεκτική θέση τους καλόπιστους διαγωνιζόμενους, οι οποίοι διαμορφώνουν την προσφορά τους σεβόμενοι τις απαιτήσεις του νόμου και της διακήρυξης, ως προς ό,τι αφορά τους όρους αμοιβής και ασφάλισης του απασχολούμενου προσωπικού.

39. Επειδή, όπως έχει παγίως κριθεί, προσφορά η οποία παραβιάζει την εργατική νομοθεσία, νόμιμα αποκλείεται από τον διαγωνισμό ως μη νόμιμη. Επίσης είναι απορριπτέα, ως προφανώς ζημιογόνος, οικονομική

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

προσφορά που υπολείπεται του ελάχιστου εργατικού και ασφαλιστικού κόστους του προσωπικού που θα απασχοληθεί με την παροχή των υπηρεσιών, όπως το κόστος αυτό προσδιορίζεται από την ισχύουσα εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία, στις οποίες ρητώς παραπέμπει και η επίμαχη διακήρυξη (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 1255/2009, 1344/2008, 1090/2006). Ομοίως δε έχει κριθεί ότι, οικονομική προσφορά που δεν περιλαμβάνει τις νόμιμες εργατικές δαπάνες και τις νόμιμες κρατήσεις και ασφαλιστικές κρατήσεις, παραβιάζουσα ρητούς όρους της διακήρυξης και της νομοθεσίας, ενώ αν αφαιρεθούν οι εργατικές δαπάνες και οι ασφαλιστικές κρατήσεις αυτές από την προσφερόμενη τιμή το ποσό της προσφοράς υπολείπεται του κατώτερου νόμιμου εργατικού κόστους, θα πρέπει να απορριφθεί ως μη σύμφωνη και με τις διατάξεις της διακήρυξης, που επιβάλλουν την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και την καταβολή των νόμιμων αποδοχών στους εργαζομένους από τον ανάδοχο (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 840/2008).

40.Επειδή στην υπό εξέταση προσφυγή η προσφεύγουσα με τον πρώτο λόγο υποστηρίζει ότι η προσφορά του οικονομικού φορέα έπρεπε να απορριφθεί για το τμήμα 2 διότι υπολόγισε λάθος το άθροισμα του πεδίου 7γ, ήτοι 533,12 αντί 533,13 ευρώ.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι δεν τίθεται ζήτημα περί αδικαιολογήτως χαμηλού ποσού της προσφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι το πραγματικό ζήτημα είναι εάν η προσφορά εν συνόλω είναι επαρκής για να καλύψει και το ως άνω κόστος και ότι αντίθετη εκδοχή θα είχε σαν αποτέλεσμα την απόρριψη προσφορών, εις βάρος της ανταγωνιστικής βάσεως του διαγωνισμού, ακόμη και για ελάχιστα ποσά.

41. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, βασίμως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το σύνολο των αθροιζόμενων ποσών στο πεδίο 7γ της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέαγια το τμήμα 2 είναι 533,12 αντί του ορθού 533,13 ευρώ. Ωστόσο, η εν θέματι απόκλιση του ενός λεπτού (0,01) ευρώ, που συνιστά εκ παραδρομής αριθμητικό σφάλμα κατά την πρόσθεση των επιμέρους ποσών στο πεδίο 7γ, είναι τόσο επουσιώδης ώστε δεν καθιστά την οικονομική του προσφορά ούτε ασαφή ούτε ασυνήθιστα χαμηλή και, επομένως, απορριπτέα. Επομένως, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

42. Επειδή στον δεύτερο λόγο της προσφυγής η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι προσφορές της και της τρίτης παρεμβαίνουσας πρέπει να απορριφθούν ως ασυνήθιστα χαμηλές ή τουλάχιστον να κληθούν για την παροχή εξηγήσεων διότι τόσο τα ποσά του διοικητικού κόστους όσο και τα ποσά των αναλωσίμων τα οποία έχουν υπολογίσει είναι εξόφθαλμα χαμηλά και εμφανίζουν τεράστια απόκλιση από τα ποσά που δήλωσε η ίδια στην προσφορά της, γεγονός που, καθ' υπέρβαση της διακριτικής της ευχέρειας, παρέλειψε να διαγνώσει η αναθέτουσα αρχή.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι ο προσδιορισμός εύλογου διοικητικού κόστους, κόστους αναλωσίμων και εργολαβικού κέρδους για την παροχή των ζητούμενων υπηρεσιών δεν εξαρτάται μόνο από την φύση και το μέγεθος της συγκεκριμένης σύμβασης αλλά και από το μέγεθος, τις συνθήκες διοίκησης και οργάνωσης και τις δυνατότητες εκάστου οικονομικού φορέα.

43. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στην προσφορά της η προσφεύγουσα δηλώνει ως συνολικό μηνιαίο διοικητικό κόστος για το τμήμα 2, 115 ευρώ για το τμήμα 3, 115 ευρώ και για το τμήμα 4, 70 ευρώ. Αντίστοιχα, η δήλωσε για το τμήμα 2, 14,29 ευρώ και για το τμήμα 4, 6,98 ευρώ, ενώ η τρίτη παρεμβαίνουσα για το τμήμα 3 δήλωσε 15,25 ευρώ και για το τμήμα 4, 4 ευρώ. Περαιτέρω, στην προσφορά της η προσφεύγουσα δηλώνει ως συνολικό μηνιαίο κόστος αναλωσίμων για το τμήμα 2, 129 ευρώ για το τμήμα 3, 129 ευρώ και για το τμήμα 4, 70 ευρώ. Αντίστοιχα, η δήλωσε για το τμήμα 2, 58,88 ευρώ και για το τμήμα 4, 28,75 ευρώ, ενώ η τρίτη παρεμβαίνουσα για το τμήμα 3 δήλωσε 104,10 ευρώ και για το τμήμα 4, 21,28 ευρώ.

44. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι το διοικητικό κόστος καθώς και το κόστος αναλωσίμων δύναται να διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τρόπο οργάνωσης του εκάστοτε οικονομικού φορέα και ότι εναπόκειται στη διακριτική της ευχέρεια να θεωρήσει εάν μία προσφορά φαίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή ώστε να ζητήσει εξηγήσεις από τον οικονομικό φορέα. Ωστόσο, εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή έκρινε ως εύλογα ποσά που κυμαίνονται μηνιαίως για το διοικητικό κόστος από 14,29 έως 115 ευρώ (για το τμήμα 2),

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

15,25 έως 115 ευρώ (για το τμήμα 3) και 4 έως 70 ευρώ (για το τμήμα 4), και για το κόστος αναλωσίμων από 58,88 έως 129 ευρώ (για το τμήμα 2), από 15,25 έως 129 ευρώ (για το τμήμα 3) και από 21,28 έως 70 ευρώ (για το τμήμα 4). Και ναι μεν η προσφεύγουσα δεν προβάλλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς σχετικά με τα δηλωθέντα ποσά σε διοικητικό κόστος και κόστος αναλωσίμων, αλλά βασίμως υποστηρίζει ότι οι διαφορές που παρουσιάζουν τα δηλωθέντα ποσά με τα αντίστοιχα της δικής της προσφοράς, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, είναι ικανές να προκαλέσουν υποψίες ώστε η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει διευκρινίσεις από τους διαγωνιζόμενους προκειμένου να εκθέσουν τους λόγους για τους οποίους η προσφορά τους δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή ως προς τον καθορισμό του διοικητικού κόστους και του κόστους των αναλωσίμων και, εκτιμώντας τις εξηγήσεις τους, να αποφανθεί αναλόγως. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το δηλωθέν ποσό των 4 ευρώ για το διοικητικό κόστος στο τμήμα 4 αντιστοιχεί στο 2,8% του δηλωθέντος από την προσφεύγουσα αντίστοιχου ποσού και το ποσό των 15,25 ευρώ για το κόστος αναλωσίμων στο τμήμα 3 αντιστοιχεί περίπου στο 11,8% του δηλωθέντος από την προσφεύγουσα αντίστοιχου ποσού. Περαιτέρω, δεν εξυπηρετείται η αρχή της χρηστής διοίκησης αλλά και της ίσης μεταχείρισης των συνδιαγωνιζομένων με την εκτίμηση της αναθέτουσας αρχής ότι, παρά την μεγάλη διαφοροποίηση των ως άνω προσφορών ως προς τα κόστη αυτά, όλες οι προσφορές είναι αποδεκτές και η αναθέτουσα αρχή, καθ' υπέρβαση της διακριτικής της ευχέρειας έκρινε ότι δεν υπήρχε ένδειξη προσφοράς ασυνήθιστα χαμηλής σε σχέση με τα δηλωθέντα κόστη, με συνέπεια να καθίστατο επιβεβλημένη η κλήση των συνδιαγωνιζομένων εταιρειών για τις παροχή διευκρινίσεων επί των κονδυλίων αυτών της οικονομικής τους προσφοράς προτού τις αποδεχθεί (ΕλΣυν IV Τμ. 24/2015, 218/2014). Συνεπώς, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι η αναθέτουσα αρχή κρίνοντας ότι οι προσφορές της και της τρίτης παρεμβαίνουσας είναι αποδεκτές χωρίς προηγουμένως να καλέσει τις ως άνω εταιρείες προς αιτιολόγηση των προαναφερθέντων στοιχείων, υπερέβη τα άκρα όρια της διακριτικής της ευχέρειας (ΕΣ IV Τμ. 24/2015, 218/2014) και ο οικείος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός (βλ. και απόφαση ΑΕΠΠ 336/2018).

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

45. Επειδή με τον τρίτο λόγο της προσφυγής η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η και η τρίτη παρεμβαίνουσα υπολογίζουν εσφαλμένα την κράτηση του 8% με αποτέλεσμα να δηλώνουν υψηλότερα ποσά από τα πραγματικά.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι ο τυχόν υπολογισμός της παρακράτησης φόρου σε ύψος μεγαλύτερο του νομίμου, δεν βλάπτει τη νομιμότητα της προσφοράς και δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο λόγο αποκλεισμού του οικονομικού φορέα και ότι θα συνέτρεχε λόγος αποκλεισμού τους αν είχαν υπολογίσει την παρακράτηση φόρου 8% σε ύψος χαμηλότερο αυτού με βάση το άθροισμα των στοιχείων που αναφέρει η διακήρυξη.

46. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι τόσο η και η τρίτη παρεμβαίνουσα προσέθεσαν όλα τα ποσά και όχι τα ποσά 7α – 11 ως αναφέρει η Διακήρυξη, με αποτέλεσμα ο φόρος παρακράτησης του 8% να είναι υψηλότερος στις προσφορές τους από τον νόμιμο, ενώ βάση υπολογισμού των σχετικών κρατήσεων καθώς και του 8% του παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος, αποτελεί η καθαρή αξία των εκάστοτε παρεχόμενων υπηρεσιών κατά ρητή πρόβλεψη της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας ως έχει αποτυπωθεί και ως επεξήγηση στη Διακήρυξη. Ωστόσο, ως έχει κριθεί, αλυσιτελώς προβάλλει η προσφεύγουσα τον υπολογισμό της παρακράτησης φόρου στις προσφορές των ως άνω εταιρειών σε υψηλότερο του νομίμου ποσό δοθέντος ότι κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή, ενώ, σε κάθε περίπτωση, απορριπτέα είναι η προσφορά όταν υπολείπεται και όχι όταν υπερκαλύπτει, ως εν προκειμένω, το νόμιμο ποσό της παρακράτησης φόρου 8%, γεγονός το οποίο δεν βλάπτει τη νομιμότητα της προσφοράς και δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο λόγο αποκλεισμού (βλ ΔΕφΘεσ 13/2021, σκ. 13, απόφαση ΑΕΠΠ 710/2021, σκ. 25, εισηγήτρια Χ. Ζαράρη). Επομένως, ο τρίτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

47. Επειδή με τον τέταρτο λόγο της προσφυγής η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά του οικονομικού φορέα έπρεπε να απορριφθεί διότι στο ΕΕΕΣ του, ενώ δηλώνει ότι έχει υποπέσει σε

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, απαντά αρνητικά στο ερώτημα του ΕΕΕΣ αν έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας ενώ του έχει επιβληθεί πρόστιμο σε χρονικό διάστημα άνω των δύο ετών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών στην εν θέματι διαγωνιστική διαδικασία και δεν εμπίπτει σε κάποιον λόγο αποκλεισμού, δήλωσε το εν λόγω πρόστιμο στο ΕΕΕΣ του αλλά ορθώς απάντησε όχι στο οικείο ερώτημα του ΕΕΕΣ περί μέτρων αυτοκάθαρσης.

48. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει απαντήσει αρνητικά στο ερώτημα περί μέτρων αυτοκάθαρσης ενώ δηλώνει το πρόστιμο που του έχει υποβληθεί στις 4-11-2018. Ωστόσο, αλυσιτελώς προβάλλει η προσφεύγουσα την αρνητική απάντηση του ως άνω οικονομικού φορέα στο ερώτημα περί μέτρων αυτοκάθαρσης δοθέντος ότι το πρόστιμο που του έχει επιβληθεί και το οποίο το δηλώνει στο ΕΕΕΣ του παρόλο που είναι ένα και έχει επιβληθεί σε χρονικό διάστημα πέρα των δύο ετών, δεν εμπίπτει σε κανέναν λόγο αποκλεισμού σύμφωνα με τη Διακήρυξη και, ειδικότερα, ούτε στην παράγραφο 2 του άρθρου 18 του Ν.4412/2016 που αφορά στις υποχρεώσεις της εργατικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, ούτε στην περ. α του άρθρου 2.2.3.4. της Διακήρυξης αλλά ούτε στην περ. γ της παρ.2 του άρθρου 68 του Ν.3863/2010. Επομένως, εφόσον δεν εμπίπτει σε μία από τις καταστάσεις αποκλεισμού, ο ως άνω οικονομικός φορέας δεν υποχρεούνταν να λάβει, πολλώ δεν μάλλον να δηλώσει, ότι έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης, ως βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή. Συνακόλουθα, ο τέταρτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

49. Επειδή με τον έκτο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι προσφορές της πρώτης παρεμβαίνουσας και της έπρεπε να απορριφθούν διότι δεν υπολογίζουν την αύξηση 2% στον βασικό μηνιαίο μισθό με ισχύ από 1-01-2022 για την οποία ο αρμόδιος Υπουργός είχε δεσμευθεί από τον Ιούλιο του 2021.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι η αναγγελία για προσαύξηση του ημερομισθίου από 01-01-2022 δεν αποτελεί

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

νομοθετική ρύθμιση και δεν έχει ενταχθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού καθώς και ότι εφόσον, κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών, δεν είχε καθοριστεί στον νόμο η αύξηση του νομίμου ημερομισθίου, δεν νοείται καν παράβαση της εργατικής νομοθεσίας.

50. Επειδή, αν και είχε εξαγγελθεί σε προγενέστερο χρόνο, η αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 2% που επικαλείται η προσφεύγουσα προβλέφθηκε εν τέλει στην υπ' αριθμ 107675/2021 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β' 6263/27-12-2021), ήτοι σε χρόνο μεταγενέστερο ακόμα και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών (4-08-2021) και ουδόλως είχε ενταχθεί στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, ως βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή, δοθέντος ότι οι εξαγγελίες δεν επιφέρουν ουδεμία έννομη συνέπεια. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή δεν θα εδύνατο να απορρίψει τις οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων ως ασυνήθιστα χαμηλές, ακόμα κι αν η κρίση της αυτή λάμβανε χώρα σε χρόνο κατά τον οποίο είχε επέλθει η αναπροσαρμογή του κατώτατου εργατικού κόστους (βλ απόφαση ΑΕΠΠ 651/2019, εισηγήτρια Ε. Αφοκάρδου). Εφόσον δε επέλθει ουσιώδης μεταβολή του οικονομικού θεμελίου της προς ανάθεση σύμβασης από την αναπροσαρμογή αυτή, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να ματαιώσει την υπό ανάθεση σύμβαση κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 106 του Ν.4412/2016, τίθεται σε κίνδυνο η αποτελεσματική εκτέλεση της σύμβασης που τυχόν ανατεθεί (βλ. έγγραφο με αρ. 1050/19-2-2019 της ΕΑΑΔΗΣΥ περί της επίδρασης της αναπροσαρμογής των κατώτατων αποδοχών σε εν εξελίξει διαδικασίες ανάθεσης εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας ή φύλαξης). Εν προκειμένω, ορθώς η πρώτη παρεμβαίνουσα και η δεν υπολόγισαν την αύξηση του 2% κατά την υποβολή των προσφορών τους τις οποίες συνέταξαν με βάση την ισχύουσα εργατική νομοθεσία κατά την υποβολή τους. Επομένως, ο έκτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

51. Επειδή, σύμφωνα με τον έβδομο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στην προσφορά της ηγια το τμήμα 4 έχει υπολογίσει λανθασμένα την αναλογία δώρου Πάσχα αντικαταστάτη. Περαιτέρω, στην προσφορά της η τρίτη παρεμβαίνουσα για το τμήμα 3, Κτίριο 1 , στο 7η για τον υπολογισμό του

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

κόστους επιδόματος αδείας αντικαταστάτη έχει υπολογίσει μηνιαίο κόστος 15,79€ δια 24 μήνες : $15,79/24=0,66$ το οποίο είναι λανθασμένο διότι για τον ετήσιο εργαζόμενο το επίδομα αδείας είναι κατά μέγιστο 13ημέρες το έτος, ενώ ο αντικαταστάτης θα εργαστεί 20 ημέρες άδειας το έτος αλλά η αναλογία για τις αντίστοιχες ημέρες είναι $20*2/25 = 1,6$ ημέρες, άρα το ορθό ποσό αντικαταστάτη είναι $1,6*4.356*2$ ώρες /12 μήνες = 1,16 αντί 0,66. Όμοια σε όλα τα κτίρια του Τμήματος 3 αλλά και συνολικά οι απαιτούμενες μηνιαίες ώρες είναι $2126,75*0,0268 = 56,996$ αντί του δηλωμένου 32,165 και για το λόγο αυτό έπρεπε αμφότερες να απορριφθούν.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι κατά τον έλεγχο των προσφορών, δεν διαπιστώθηκε απόκλιση στον υπολογισμό του εργατικού κόστους.

52. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, η προσφεύγουσα όλως αορίστως και άρα απαραδέκτως προβάλλει ότι ηέχει υπολογίσει λανθασμένα την αναλογία δώρου Πάσχα αντικαταστάτη για το τμήμα 4 και ότι το ποσό είναι μεγαλύτερο απ' αυτό που δηλώνει, καθώς δεν αναφέρει ποιο σφάλμα έχει εμφιλοχωρήσει στους υπολογισμούς της και ποιο είναι το ορθό ποσό που θα έπρεπε να δηλώσει. Ως προς την προσφορά της τρίτης παρεμβαίνουσας, βασίμως υποστηρίζει ότι το επίδομα αδείας είναι κατά μέγιστο 13ημέρες το έτος, ενώ ο αντικαταστάτης θα εργαστεί 20 ημέρες άδειας το έτος, ώστε, για το Κτίριο 1, το μηνιαίο κόστος αντικαταστάτη να είναι 1, 16 και όχι 0,66 που υπολογίζει η τρίτη παρεμβαίνουσα, με αποτέλεσμα να μην έχει υπολογιστεί, σε κάθε περίπτωση, ορθά το κόστος για όλα τα κτίρια του τμήματος 3. Επομένως, ο πέμπτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός ως βάσιμος.

53. Επειδή, σύμφωνα με τον ένατο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα έχει υπολογίσει εσφαλμένα στην προσφορά της την εισφορά υπέρ ΕΛΠΚ για το τμήμα 2 και, ειδικότερα, έχει υπολογίσει 500 αντί 520 ευρώ.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι ορθώς εξέτασε το συνολικό ύψος ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά για το σύνολο των εργαζομένων για 1 μήνα περιόδου παροχής υπηρεσιών (Σύνολο:8α + 8β) και διαπίστωσε πως αυτό

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

ανταποκρινόταν στις προϋποθέσεις που έθετε η διακήρυξη και ότι ενόψει του ύψους του ποσού των 20 ευρώ δεν τίθεται ζήτημα περί αδικαιολογήτως χαμηλού ποσού της προσφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι το πραγματικό ζήτημα είναι εάν η προσφορά εν συνόλω είναι επαρκής για να καλύψει και το ως άνω κόστος.

Περαιτέρω, η πρώτη παρεμβαίνουσα με την παρέμβασή της ισχυρίζεται ότι η εισφορά υπέρ ΕΛΠΚ δεν είναι ασφαλιστική εισφορά και ότι δύναται να καλυφθεί και από το δηλωθέν ως διοικητικό κόστος ποσό.

54. Επειδή, σύμφωνα με την επίμαχη Διακήρυξη, στο υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος II, υφίσταται το διακριτό πεδίο «8β. Εισφορές υπέρ ΕΛΠΚ (Ειδικού Λογ/σμού Παιδικών Κατασκηνώσεων) (αναλογία ανά μήνα)», ενώ ρητώς προβλέπεται ότι: «*Συνολικό ύψος ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά για το σύνολο των εργαζομένων για 1 μήνα περίοδο παροχής υπηρεσιών (Σύνολο: 8α + 8β)*», όπου το 8α είναι οι ασφαλιστικές εισφορές με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά για το σύνολο των εργαζομένων για 1 μήνα περίοδο παροχής υπηρεσιών.

55. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, αλυσιτελώς προβάλλει η πρώτη παρεμβαίνουσα ότι η εισφορά υπέρ ΕΛΠΚ δεν συνιστά ασφαλιστική εισφορά δοθέντος ότι, ως απαιτεί η Διακήρυξη, υφίσταται διακριτό πεδίο της εισφοράς υπέρ ΕΛΠΚ στο υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς που θα συνυπολογιστεί μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές, το οποίο πρέπει να υπολογίσουν και να δηλώσουν ξεχωριστά οι διαγωνιζόμενοι στην προσφορά τους, επί ποινή αποκλεισμού. Επομένως, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα και δεν αμφισβητεί ούτε η αναθέτουσα αρχή ούτε η πρώτη παρεμβαίνουσα, ότι στο τμήμα 2 το δηλωθέν ποσό των 41.67 ευρώ μηνιαίως που αντιστοιχεί σε 26 άτομα, υπολείπεται του νομίμου κατά 20 ευρώ ($41.67 \times 12 = 500$ αντί $26 \times 20 = 520$), διαφορά που δεν δύναται να καλυφθεί από το δηλωθέν διοικητικό κόστος, δοθέντος ότι αποτελεί ρητώς και σαφώς διακριτό κονδύλι στο υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς. Σε κάθε περίπτωση, ο ισχυρισμός της πρώτης παρεμβαίνουσας ότι το δηλωθέν διοικητικό κόστος για το τμήμα αυτό μπορεί να καλύψει το υπολειπόμενο ποσό πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος και, άρα, απαράδεκτος καθώς η

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

πρώτη παρεμβαίνουσα ουδόλως αναλύει το διοικητικό κόστος που έχει υπολογίσει ώστε να προκύπτει ότι το ποσό αυτό δύναται να καλυφθεί. Συνακόλουθα, ο ένατος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

56. Επειδή, με τον δέκατο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στην προσφορά της ηγια τα τμήματα 2 και 4 και η τρίτη παρεμβαίνουσα για τα τμήματα 3 και 4 υπολογίζουν εσφαλμένα τα τετραγωνικά ανά άτομο διότι, εφόσον στη Διακήρυξη γίνεται σαφής διάκριση ανάμεσα στα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού των κύριων χώρων και στα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού των βοηθητικών χώρων, αυτή τη διάκριση όφειλαν να ακολουθήσουν και οι διαγωνιζόμενοι στις προσφορές τους, υπολογίζοντας ξεχωριστά τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο για κύριους και βοηθητικούς χώρους, όπως ακριβώς έκανε η ίδια.

Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι ο τρόπος υπολογισμού των τετραγωνικών μέτρων δεν είναι εσφαλμένος διότι δεν παραβιάζει τους όρους της διακήρυξης καθώς δεν απαιτείται συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού τετραγωνικών μέτρων ανά εργαζόμενο ώστε να πιθανολογείται πλημμέλεια της οικονομικής προσφοράς.

57. Επειδή, στο άρθρο 2.4.4. της επίμαχης Διακήρυξης, γίνεται αναφορά στο άρθρο 68 του Ν. 3863/2010 στο οποίο προβλέπεται ότι οι διαγωνιζόμενοι στις προσφορές τους πρέπει να δηλώνουν τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο. Περαιτέρω, στη Διακήρυξη δεν καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και δη επί ποινή αποκλεισμού, ως βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα. Επομένως, είτε ο υπολογισμός των τετραγωνικών γίνεται χωριστά για τους κύριους και τους βοηθητικούς χώρους, είτε συνολικά οι προσφορές δεν δύναται να απορριφθούν για τον λόγο αυτό και ο ένατος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

58. Επειδή, με τον ενδέκατο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά της τρίτης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί διότι υπέβαλλε κατά την προσφορά φύλλο συμμόρφωσης όπου στο πεδίο στο πεδίο " 5.3 Για τα χρησιμοποιούμενα απολυμαντικά και απορρυπαντικά προϊόντα με απολυμαντική δράση,

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

απαιτείται Υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου Αναδόχου, της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν.1599/1986 ότι υπάρχει σχετική άδεια κυκλοφορίας για κάθε ένα από αυτά στην Ελλάδα από τον Ε.Ο.Φ. η εταιρεία απαντάει ΝΑΙ και παραπέμπει " 7@Υπεύθυνη δήλωση_signed.pdf " όπου μεταξύ άλλων αναφέρει ότι "για τα χρησιμοποιούμενα απολυμαντικά, και απορρυπαντικά προϊόντα με απολυμαντική δράση, υπάρχει για καθένα από αυτά, σχετική άδεια κυκλοφορίας στην Ελλάδα από τον Ε.Ο.Φ.", ενώ στο αρχείο pdf "15@Απορρυπαντικά καθαρισμού_signed" η εταιρεία δηλώνει ένα και μοναδικό απολυμαντικό προϊόν καθαρισμού των χώρων (.....) με ληγμένη άδεια κυκλοφορίας του Ε.Ο.Φ. 55410/5-12-2005 και χωρίς να υπάρχει αίτηση ανανέωσής του.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι, μετά από τηλεφωνική επικοινωνία με τον αρμόδιο υπάλληλο του ΕΟΦ, επιβεβαίωσε ότι δεν έχει ανανεωθεί η επίμαχη άδεια και ότι σκοπεύει να διορθώσει την κρίση της.

59. Επειδή, σύμφωνα με την επίμαχη Διακήρυξη, στο Φύλλο Συμμόρφωσης που έπρεπε να υποβάλουν με την προσφορά τους οι διαγωνιζόμενοι, απαιτεί, μεταξύ άλλων, «Για κάθε προϊόν απολύμανσης να υπάρχει άδεια έγκρισης κυκλοφορίας από τον ΕΟΦ». Εξάλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, η τρίτη παρεμβαίνουσα παραπέμπει στην 7@Υπεύθυνη δήλωση_signed.pdf όπου αναφέρει ότι τα χρησιμοποιούμενα απολυμαντικά και απορρυπαντικά προϊόντα με απολυμαντική δράση διαθέτουν άδεια κυκλοφορίας από τον ΕΟΦ. Ωστόσο, ως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η μόνη άδεια του ΕΟΦ που περιλαμβάνεται στην προσφορά της τρίτης παρεμβαίνουσας, αφορά μόνο στο προϊόν και έχει λήξει, ενώ δεν περιλαμβάνεται αίτημα ανανέωσης ή βεβαίωση από την οποία να προκύπτει ότι το εν λόγω προϊόν δεν έχει ανακληθεί κατά τα προβλεπόμενα στην υπ' αριθμ. Υ1β/ οικ.7723 Κυκλοφορία απολυμαντικών χώρου απόφαση (ΦΕΚ Β 961/1994) (βλ. και απόφαση ΑΕΠΠ 1003/2021, εισηγήτρια Ε. Αψοκάρδου). Επομένως, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι η προσφορά της τρίτης παρεμβαίνουσας για το τμήμα 2 έπρεπε να απορριφθεί, κατά δέσμια αρμοδιότητα τη αναθέτουσας αρχής. Περαιτέρω, παρέλκει ως αλυσιτελής η

Αριθμός απόφασης: Σ822/2022

εξέταση των λοιπών ισχυρισμών της προσφεύγουσας κατά της προσφοράς της τρίτης παρεμβαίνουσας. Επομένως, ο εντέκατος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

60. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

61. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή.

62. Επειδή η πρώτη παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί.

63. Επειδή η τρίτη παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί.

64. Επειδή, ύστερα από τα εκτεθέντα στη σκέψη 61, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την πρώτη και την τρίτη παρέμβαση.

Ακυρώνει την υπ'αριθμ. πρωτ. (ΑΔΑ) απόφαση κατακύρωσης του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής και της ενσωματωθείσας υπ'αριθμ. πρωτ. απόφασης, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στην προσφεύγουσα ποσού πέντε χιλιάδων εννιακοσίων επτά (5.907) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 31 Μαΐου 2022 και εκδόθηκε στις 2 Ιουνίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος
ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΥΖΙΟΥΡΗ

Η Γραμματέας
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ